

Celobert

Revista singular, local i de país

LA MAR DE PROP!

Farmàcia
Oms-Arias C.B.
C. Nou, 8 · Tel. 972 330 595
Blanes (Centre Vila)

KIKU

Paelleria
Restaurant

Pg. Pau Casals, 42 Blanes Tel. 972 332 727

CAN GIRONÈS
FORN DE PA DES DE 1925

C/ Jaume Ferrer, 8 – Blanes
972 35 48 48

Rbla. Joaquim Ruyra, 46 –
Blanes
972 33 87 87

C/ Roig i Jalpi, 14 – Blanes
972 33 67 88

C/ Mercaders, 27 – Blanes
972 33 89 50

C/ Joan Alcover, 7 – Blanes
972 33 54 36

Llibreria
Fleca
Fenals

LOTERIA DE CATALUNYA

OBERT
TOT
L'ANY

PREMSA - REVISTES - LLIBRES
CÒPIES I MPRESIONS des de USB
SERVEI DE CORREU ELECTRÒNIC
ENQUADERNACIONS MATERIAL ESCOLAR
FLECA I PASTISSERIA

C. Pere Codina i Mont, 57 | Fenals - Lloret de Mar
Tel. Fax. 972 36 77 76 | papereria@pfenals.com

GIRONÈS I RODÉS, S.L.
Scs. de J. Gironès, S.A. · Fundada el 1962

PARTNER
KNX

Aigua · Gas · Electricitat · Climatització · Calefacció
Plaques solars · Domòtica · Manteniment industrial

Jaume I, 70 · 17300 Blanes · Tel. 972 330 660 · Fax: 972 351 820
info@gironesirodes.com

PASTISSERIA · FORN DE PA · CAFETERIA

- Comunions
- Casaments
- Batejos
- Càterings

Tel. 972 33 39 50
Camí de Sant Pere del Bosc, 17 baixos · 17300 Blanes

CAROLINE ABRAM
PARIS

Anne & Valentin
EYEWEAR

MASUNAGA since 1905

MOREL

ÓPTICA PLANELLS

Stella González

Les seves escultures estan marcades per una evident semifiguració del tors de la dona, les quals representen diferents etapes emocionals de la seva vida.

Fertilitat...

“80 x 30 cm. de bronze que expressa el sentiment de poder portar una nova vida al meu món, reflexa l'alegria del patiment que havia passat durant el temps que totes les expectatives portàvem a la desolació”

Fertilitat és clar exemple de mai donar-se per vençuda.

De l'editor	4	Medi Ambient i Ecologisme	24
Paperassa		En record i reconeixement al Dr. Enric Ballesteros “Kike”	
Valor afegit	5	Clau de volta	26
Dones Terrassanes		Mònica Terribas i “El minuto heroico: yo dejé el Opus Dei”	
Vila de Blanes	6	Cinema	28
Cultura subterrània		Cinema català: un any de pel·lícula	
Parlem amb	8	La nota	29
Jordi Soliguer, president del Club Marina Casinet		Cinquantenari de “Qualsevol Nit pot sortir el sol”	
Vila de Lloret	10	Música	30
El patrimoni cultural i Joan Domènech		Discs rescatats: Núria Feliu - <i>Viure a Barcelona</i>	
La lluita entre el silenci i la justícia		Vescomtat de Cabrera	32
Comunicat contra la instal·lació d'un heliport		El govern d'un territori medieval	
Aniversaris	14	Països Catalans	34
Cent anys de ràdio a Catalunya. La ràdio de proximitat a la Costa Brava Sud		Les guerres carlines	
Vila de Tossa	19	Lletres	36
Prehistòria de la Dona Treballadora		Jaume Cabré. La musicalitat d'una prosa perdurable	
Parlem amb Mario Zucchitello		Va de llibres	38
Salut	23	<i>Dibuixar per resistir</i>	
Dia Mundial del Glaucoma			

→ **SEGUEIX-NOS A INSTAGRAM!**
@celobert.cat

→ **www.celobert.cat**

Una llengua no mor perquè els que no la saben no l'aprenen, una llengua mor perquè els que la saben no la parlen.

El paper amb el qual confeccionem el **Celobert** prové d'explotacions forestals sostenibles i per a la seva producció s'han seguit els més estrictes controls mediambientals.

Celobert

Edició Costa Brava Sud
Noticiari i opinió de la vida quotidiana
Març 2025 | Núm. 232

Editor i director

Lluís Amat
639 082 976 | info@celobert.cat

Patrocinadors

Comptem amb el suport dels
anunciants d'aquesta edició

Disseny gràfic

Maria Àngels Maresma

Maquetació

Cantalozella

Col·laboradors

Aitor Roger, Bruna Solei,
Jordi Borràs, Guifré Ripoll,
Marina Garcia Carbonell,
Maria Joancomartí, Jaume Planas,
Pol Ginesta, Olga Casado,
Josep Borrell, Alba Lupiañez,
Josep Maria Guinart, Marta del Arbol,
Violant Gordils i Dani Garcia Crespo

Convidats

Laura Rabassa Vázquez,
Toni Reyes Valent,
Jennifer Pérez Torres, SOS Lloret,
Pilar Armengol, Jordi Loscos Arenas,
Àngel Vázquez i Quim Mateu.

Fotografies

M. Assumpció Comas, Tomàs Solà,
Jordi Triadó, Àlícia Torras, Arxius
Municipals i Ajuntament de Blanes,
Lloret i Tossa

Il·lustracions

Joan Antoni Poch
Cisco Garriga

Consell lingüístic

Anna Camps i Puig

www.celobert.cat

@celobert.cat

Dipòsit legal

GI-1121-2003

Cap part d'aquesta publicació
pot ser reproduïda o difosa per
cap mitjà sense permís de l'editor

No tenim preu

Paperassa

La burocràcia, entesa com el sistema segons el qual una maquinària administrativa **facilita la gestió i la concreció pràctica de la tasca del govern**, té avui evidents connotacions despectives. Tot i que això de la «paperassa» ve de molt antic, ha estat amb el pas dels anys i la lògica complexitat de les lleis, els decrets, les normes legals, les ordres departamentals i els acords polítics en general, els que han motivat un increment de funcionaris a tots els nivells de l'administració pública fins convertir-se en un poder paral·lel. Els anys 80 del segle passat, una sèrie de televisió de la BBC va fer furor explicant les anècdotes, les servituds i les misèries d'aquest braç del servei públic que gestiona les ordres que arriben de l'estament polític. Es deia **Sí, ministre** i amb dosis d'humor i d'ironia britànica explicava la relació laboral entre un Ministre d'Afers Administratius del govern de Londres amb ganes d'endegar reformes al seu departament però que topa amb l'actitud del seu Secretari Humphrey, més aviat immobiliista i rebec als canvis.

La pandèmia del Covid-19 va portar morts, misèria, pors i angoixes, però també ens va dur alguna mala praxis com la **famosa «cita prèvia»** que el nou govern de la Generalitat ja ha anunciat eliminar junt amb d'altres mesures legals per retornar a la normalitat perduda bo i simplificant alguns tràmits administratius. Però això per si sol no resoldrà el problema enquistat d'una burocràcia que fou justament una de les causes de les protestes dels paguesos però que també preocupa al món industrial. «La tramitació administrativa de projectes és indigerible, amb conceptes i terminis a l'administració d'urbanisme i de medi ambient fora del sentit comú». Al departament d'Urbanisme triguen mesos en expedir certificats que s'haurien de lliurar en trenta dies com a molt i, a banda d'unes taxes elevades, sovint exigeixen documentació addicional que la pròpia administració municipal hauria de disposar als seus arxius. Potser deuen estar pendents d'una nova externalització...

Ben entrat el segle XXI, amb la Intel·ligència Artificial que **s'està obrint pas a tots els nivells de la vida ciutadana**, amb una progressiva automatització dels processos administratius i una digitalització documental, sembla que la burocràcia hauria d'anar a menys, però és al revés. Cada cop més entrebancs, més papers i menys sentit comú. Doncs això, «Burocràcia».

J.A.Poch

Aitor Roger
Historiador

OPINIÓ

“Al llarg d’aquesta darrera centúria, l’evolució de l’agricultura ha comportat una sèrie de canvis tècnics i socials que els pioners d’aquell primer cooperativisme agrari a Blanes ni tan sols haurien gosat imaginar. A principis del segle XX Blanes era una vila eminentment terrassana i marinera, sense oblidar la important i tan arrelada indústria artesanal. Però els anys 60, amb la competència de la indústria i el turisme, la mecanització de l’agricultura, i l’abandonament de les seculars vinyes pel seu baix rendiment econòmic, la fesomia del camp blanenc va sofrir importants modificacions que s’han anat accentuant fins el present. Ara l’agricultura requereix una formació tècnica i professional impensable anys enrera, i a la qual els moderns terrassans s’han hagut d’adaptar per fer rendibles les seves explotacions agràries. En l’actualitat, el pes del sector agrari en el conjunt de l’economia blanenca és modest, i són ben pocs els agricultors que han pogut continuar exercint el seu noble ofici en unes condicions econòmiques tan desfavorables per l’agricultura com les actuals.” Aquestes són paraules que l’historiador blanenc Fèlix Rabassa escrivia l’any 2006 en la introducció del seu llibre titulat “*Un segle de cooperativisme agrari a Blanes. En el 60è aniversari de la Cooperativa Agrícola de Blanes*” i que publicà l’Ajuntament. .

Un llibre que pretenia ser “una descripció de la història de la Cooperativa Agrícola de Blanes, però també dels sindicats, cooperatives i altres entitats agrícoles sorgides a Blanes durant el passat segle XX (...) Una part de la història contemporània de la nostra vila que creiem que és desconeguda per tants blanencs i, paradoxalment, per tants terrassans.”

I és que d’aquesta història local de la pagesia encara resta pendent fer l’estudi del paper, sovint decisiu, que van tenir-hi moltes dones perquè la feina del camp pogués tirar endavant

avant a cases i masos. I és per aquest motiu que ens plau que **des de la Biblioteca Roberto Bolaño s’hagi apostat per un treball que valori la tasca feta en aquest sector per tantes i tantes dones, sovint oblidades en la història oficial.**

La mostra que ara es presenta a la Biblioteca és la continuació de la que ja varen fer amb les *Dones del mar : peixateres, pescadores i remendadores*, conjuntament amb el Departament de Promoció de la Ciutat de l’Ajuntament. En aquest cas les protagonistes ara són les **Dones Terrassanes: pageses, tractoristes i venedores de plaça.**

Aquesta vegada ho han volgut vincular amb **el 8M per celebrar el Dia de la dona treballadora i per això es duu a terme durant la segona quinzena del mes de març. L’exposició**, tal com varen fer en l’anterior ocasió, inclou una taula rodona amb les protagonistes que tindrà lloc el proper **27 de març a les set de la tarda. El contingut de l’exposició Dones Terrassanes no és altre que la seva experiència del treball amb la terra** - que han anat explicant en entrevistes que s’han pogut enregistrar - i l’objectiu de l’activitat és ressaltar el paper de la dona dins d’aquest ofici. També hi torna a col·laborar el Departament de Promoció de la Ciutat. I com sempre fan des de la Biblioteca ho vincularan amb la lectura, oferint als usuaris una taula bibliogràfica on trobareu diversos llibres dedicats a la pagesia.

El passat mes de febrer a Blanes es va donar visibilitat a les vivències d’unes altres dones, en aquest cas **les dones deportades als camps de concentració nazis**. Va ser amb motiu de l’exposició de l’Associació Amical de Mauthausen, allotjada a la sala municipal Maria Luisa García-Tornel Oms. La mostra, que portava per títol **Resistents i Deportades**, l’organitzà **Acció Feminista de Blanes**. En les properes edicions de *Celobert* en parlarem detalladament. ■

La Plaça de Blanes. Anys 60
Fons Germans Recio
AMBL

Celobert, informacions solvents!

Laura Rabassa Vázquez
Infermera

**“Primer la formiga va dir:
«treu-me de sobre aquesta pota enorme».
L’elefant dormia i ella va fer un túnel.
Aquí va començar la més increïble cultura subterrània.”**

Mari Chordà

Aquests versos de Mari Chordà envaeixen el meu cap quan dones octogenàries comparteixen les seves històries de vida amb mi. Gairebé totes, des del silenci més espès i lluint una quotidianitat desitjada, expliquen com van anar guanyant drets i van liderar lluites de les que avui gaudim sense massa reconeixement. Elles, moltes, han pogut començar a fer el que han volgut ja de grans i d’altres encara expliquen que si tornessin a néixer “ara que tenim més llibertats” ho farien diferent. Tan se val, el cas és que llavors no podien perquè cuidaven, curaven, sostenien, reparaven, ajudaven i vivien pels altres.

I aquí em torna a envair la literatura amb el poema de Mireia Calafell:

dona dóna dona dóna
dona dóna dona dóna
dona dóna dona dóna
dona dóna dona dóna
dona dóna dona dóna

que violent és un accent
quan no fa prou diferència

No sé si hi havia prou diferència entre donar i ser dona fa 60 anys però el que sí que em fa reflexionar és que mentre converso amb les dones de la residència hi ha un altre tipus de dona que corre, somriu, dona menjar, pentina, fa llits, ordena, ajuda, carrega i, en definitiva, CUIDA a totes aquestes octogenàries de les que us parlava. Elles són les professionals de la salut, elles són les tècniques en cures d’auxiliars d’infermeria i les tècniques en atenció a persones en situació de dependència. Amb un altre context social i sovint amb altres condicions, però elles segueixen essent encara les que sostenen les cures. Sostenen les cures i es sostenen entre elles teixint una gran xarxa de sororitat que cal reconèixer i posar en valor.

La primera referència documentada de la paraula “sororitat” a l’Estat espanyol es detecta

als textos d’Unamuno al 1921. Amb ella va definir la solidaritat entre dones a la novel·la “La Tía Tula”. Sovint aquesta paraula no era coneguda ni reconeguda però existia la necessitat d’anar descrivint nous valors i nous conceptes com “feminisme” o “conciliació”.

Durant un temps vam donar nom a les coses per fer-les presents i quan les coses tenien nom les vam buidar de significat.

Ara cal, més que mai, seguir posant en pràctica el que ens ocupa per fer un món més just i garantir igualtat d’oportunitats. I si mentre em llegiu penseu que ja ho hem aconseguit us deixo unes dades:

Segons l’IDESCAT: *el 2023 un 66,7% d’homes ocupava llocs de direcció i gerència. De dones només l’ocupaven un 33,3%.*

Segons l’enquesta anual d’estructura salarial: *el salari brut anual que més evidencia la diferència entre dones i homes és el corresponent al tram d’edat de 45 anys a 54 anys, amb una diferència de 8.264,47 € anuals. És destacable la precarietat de les dones més joves, les menors de 25 anys, que tenen un salari brut anual mitjà de 11.936,28 €.*

Segons l’Observatori Català de l’Esport: *encara al 2022 el percentatge de dones que ocupava càrrecs a les juntes directives dels consells esportius era del 24,4%. Els homes ocupaven el 75,6%.*

Segons fonts de la Generalitat de Catalunya: *en aquesta darrera legislatura, les dones ocupen un 28,1% de les alcaldies de Catalunya.*

Segons l’IDESCAT i a través de l’Enquesta de població activa de l’INE: *a Catalunya, durant el 2022 el 89,2% de les excedències per cura de filles i fills i el 78,3% d’excedències per cura de familiars dependents van ser demanades per dones.*

Hem avançat? Sí. Però hem de seguir! És urgent tornar a dotar de contingut les nostres paraules. Cal seguir teixint xarxes de sororitat, defensar la conciliació i practicar el

feminisme. És urgent evitar que la modernitat líquida dilueixi les lluites que han vertebrat l'avenç dels drets de les dones, els nostres drets. ■

- OFTALMOLOGIA GENERAL
- CIRURGIA OFTALMOLÒGICA
- LÀSER OCULAR
- LENTS DE CONTACTE
- REVISIÓ DE CARNETS DE CONDUIR, ARMES I NAVEGACIÓ
- CONCERT AMB LES PRINCIPALS MÚTUES

institut
oftalmològic
FELIP

C. ANSELM CLAVÉ, 86 • 17300 BLANES • TEL. 972 35 04 77

PARLEM AMB

Jordi Soliguer,
President del "Casinet"

ANIVERSARIS
— 70 anys —

El Club Marina Casinet celebra enguany 70 anys d'història. Com va néixer l'entitat?

El Marina Casinet és l'hereu dels casinos que existien abans a Lloret de Mar, per això, el seu nom és el diminutiu de casino. L'últim que va existir al poble va ser el casino industrial, que estava conformat per dues plantes i se situava on es troba ara l'Hotel Marsol.

No obstant això, els propietaris van optar per tancar-lo i vendre'l, pel qual els socis del casino van quedar orfes. Alguns d'ells van decidir comprar un edifici ubicat a prop i fundar el Marina Casinet. Van vendre els pisos de dalt i es van destinar la planta baixa, el primer i el segon per l'entitat.

Tot i que l'espai era més petit, ja que a l'anterior casino hi havia una sala de ball i una de joc, el casinet va començar a fer la mateixa funció i els socis van anar trobant-se allà. A més, van decidir afegir-li el nom de Marina per diferenciar-lo dels casinos que havien existit abans a la localitat, perquè el casinet no era un casino industrial ni de senyors.

Quants casinos hi havia hagut a Lloret de Mar?

El Marina Casinet va néixer el 1955, però abans hi havia hagut varis. Durant la guerra civil hi va haver un que es va confiscar i va servir perquè les persones amb una ideologia d'esquerres es trobessin allà, però després es va convertir en l'escola dels nois. També hi havia hagut el dels senyors, al qual anaven els menestrals.

Cada un dels casinos tenia una tendència a atraure un tipus de perfil o altre. Però, finalment tots van quedar reduïts al casino industrial, que va ser el que va durar més. Posteriorment, també va dur a terme la funció de l'establiment el sindicat de pagesos, que estava ubicat al Carrer Sant Pere i tenia un espai on se celebraven concerts i s'hi podia jugar a cartes.

Al llarg d'aquests 70 anys d'història, quins han estat els moments més destacats?

Un dels moments més rellevants va ser la celebració dels 50 anys. Tot i que no va ser un gran esdeveniment, es va fer un dinar de germanor, es va editar un llibre on s'explicava tota la història dels casinos de Lloret de Mar escrit per en Joan Domènech i l'Ajuntament de Lloret de Mar va reconèixer l'activitat i la trajectòria cultural de l'entitat amb el premi Sa Gavina.

Què va representar la figura de Joan Domènech?

Va ser el que va mantenir l'esperit del Marina Casinet i qui va tenir la idea de convertir l'entitat en una organització cultural. Pràcticament, des de la seva fundació, va formar part del Marina Casinet. Quan es va constituir la junta, li van proposar ser secretari i va entrar quan era molt jove.

Ell era l'ideòleg i l'inspirador de l'entitat, decidia quin llibre s'editava o quins actes es posaven en marxa i els presidents el deixaven fer. Amb el pas del temps també va acabar

presidint l'entitat. Va ser l'ànima del Marina Casinet, és el que és gràcies a ell.

Quan ens va deixar, em van plantejar que em posés al capdavant de l'entitat i vaig acceptar presidir-la durant dos anys. No obstant això, l'any que ve hi haurà renovació, pel qual, si a algú li agradaria presidir el Marina Casinet, l'animo a presentar-se. Si no, els membres de la junta actual tractarem de continuar per evitar que es perdi.

Quins objectius s'ha fixat durant la seva presidència?

Continuar amb la política que es feia, mantenir les activitats que es duen a terme i defensar amb fermesa la llengua catalana. També tractar de potenciar els espais perquè vinguin més socis i dignificar les sales, per exemple, l'any passat vam canviar totes les vidrieres. En definitiva, l'objectiu es mantenir l'entitat perquè es conservi i mantenir l'activitat.

Quines activitats organitza el Club Marina Casinet?

Actualment, comptem amb un centenar de socis. Cada un d'ells pot venir a jugar a dominó i cartes. Ara hem instal·lat un billar, pel qual també venen petits grups a jugar. També organitzem conferències i activitats de tipus cultural.

Vivim del lloguer que cobrem pel bar, que té terrassa i es troba en una part estratègica del Passeig Jacint Verdaguer. Només amb la quota dels socis, no podríem mantenir l'activitat, lliurar els premis del concurs de pintura ràpida, editar els llibres o portar conferenciant a l'entitat.

Amb la pandèmia, el bar va estar durant una època tancat i ara estem intentant tornar-ho a obrir i ho faci cada dia perquè els socis es puguin trobar a esmorzar o a fer el cafè. La resta de l'activitat del Marina Casinet la vam recuperar després de la covid, que va ser una etapa dura perquè es van reduir els ingressos dràsticament, no ens vam poder trobar i l'activitat va quedar paralitzada.

També ens proposem que els socis puguin entrar per l'escala principal, ja que com el bar estava tancat, entraven per l'escala dels veïns.

Quines activitats ha programat l'entitat aquest any?

Com a membre del Marina Casinet, formo part de la comissió de l'Any Domènech, estem organitzant diverses activitats per homenajar la seva figura. Per exemple, el 22 de març presentarem un llibre a Santa Cristina, finançat per l'entitat, que recull les poesies que escrivia en unes trobades anuals que organitzava amb els seus companys d'estudis. El 30 de març celebrarem el concurs de pintura ràpida. També tenim programades per les pròximes setmanes conferències d'Àngel Guimerà, Joan Salvat-Papasseit, Vicent Andrés Estellés i Aurora Bertrana. Es tracta de quatre autors catalans que hem seleccionat perquè enguany es complia alguna efemèride relacionada amb la seva vida.

A més, presentarà un llibre el germà d'un soci de l'entitat i fa unes setmanes va venir la doctora a l'Institut Químic de Sarrià Cristina Fornaguera, que treballa en diferents projectes sobre nanomedicina. Abans que arribi l'estiu celebrarem el dinar de germanor i regalarem als socis el llibre. Per la tardor encara no tenim res programat, tot i que preveiem a l'octubre començar a fer alguna cosa.

Com ha anat evolucionant amb el pas dels anys l'entitat?

Les vides dels casinos s'han anat morint perquè la gent cada vegada és més individualista. Al llarg dels anys també s'han fet algunes reformes interiors perquè l'espai era obert i s'ha anat tancant per diferenciar les sales. Abans era una sala oberta i els espais que hi havia eren polivalents.

Com veu el relleu generacional al Club Marina Casinet?

És difícil perquè el jovent no s'implica gaire. A la junta, tenim membres de generacions més joves. Alguns d'ells han entrat en contacte amb el Marina Casinet arran del rem, ja que l'entitat va comprar un llagut per participar en la processó de Santa Cristina i a la regata 'S'amorra Amorra'. Tinc l'esperança que ho seguiran endavant. ■

Amb el suport de Ceigrup Blanes, la mar de prop!

Anselm Clavé 5, baixos · 17300 BLANES (Gi)
Tel. 972 35 80 70 · realestate@ceigrupblanes.com
www.ceigrupblanes.com

**Advocats
Assessoria
Serveis immobiliaris**

Toni Reyes Valent

Arxiu i patrimoni
Ajuntament de Blanes

L'ANY
Joan domènech
2024 * 2025
LLORET DE MAR

Com sabeu, l'Ajuntament de Lloret està commemorant l'any Joan Domènech i Moner per honorar un dels seus ciutadans més il·lustres, traspassat fa poc més d'un any. Joan Domènech ha representat com ningú l'estima per la seva ciutat i a l'ensens la lluita per la pervivència de les seves tradicions, de la seva cultura i del seu patrimoni. Un compromís que va saber ampliar a l'àmbit selvatà, gironí i, en general del país. Cosa no gens fàcil de realitzar en mig dels grans canvis socioeconòmics esdevinguts en el nostre entorn els darrers cinquanta anys.

En el context d'aquesta commemoració, fa una setmana vaig tenir l'honor de participar en qualitat de responsable tècnic d'arxiu i patrimoni històric de l'Ajuntament de Blanes en la tercera taula rodona organitzada que tenia el títol de *Protecció, conservació i difusió del patrimoni arquitectònic i arqueològic de la comarca de la Selva*. Vaig compartir taula amb l'arqueòleg d'Atri Cultura i Patrimoni Joan Llinàs. Una de les persones més experimentades en el coneixement i la gestió del patrimoni selvatà. Amb en Quim Mateu, tècnic del Patronat del Castell de Montsoriu, del projecte Vescomtat de Cabrera i que també actuava en representació del museu La Gabella-Arbúcies. I amb el flamant medalla d'or de la vila de Tossa Mario Zucchitello. Una distinció obtinguda, entre d'altres coses, per la seva condició d'historiador i la seva gran aportació a la història i el patrimoni de Tossa. La conducció de l'acte va anar a càrrec de l'Anna Fuentes, ànima i directora del rigorós projecte reeixit del patrimoni lloretenc.

En una sala de can Saragossa plena de gom a gom, tots plegats vàrem compartir la nostra experiència al voltant dels projectes patrimonials en què hem participat i vàrem reflexionar sobre l'actualitat de la gestió del patrimoni, sobre el paper que hi ha de jugar

tant el sector públic com la iniciativa privada en la seva preservació i difusió, sobre la percepció de la ciutadania i dels públics visitants, sobre la importància del patrimoni industrial o de l'immaterial i, naturalment, sobre les aportacions de Joan Domènech des de les nostres òptiques.

En aquest sentit, vaig poder fer esment de la destacable relació de Domènech amb Blanes i la seva cultura. Malgrat antigues rivalitats, les complicitats i les bones relacions entre les dues ciutats són el més remarcable. I la figura d'en Domènech, clarament, ha representat un exemple d'entesa entre les dues societats (almenys entre una part de les seves ànimes). Ja els anys setantes intervén en trobades i dinars d'entesa entre regidoreries. Va publicar, entre 1984 i fins poc abans de morir, gairebé una cinquantena d'articles sobre Blanes en diferents revistes i mitjans (entre els quals *Recvll* i *Celobert*). Va tenir unes bones relacions institucionals i personals amb l'alcalde Maria Dolors Oms al llarg del temps. L'any 1991 va ser pregoner de la Festa Major de Blanes. Va ser secretari d'Aspronis i un gran col·laborador i amic de *Recvll*, els seus premis i la seva direcció. Crec que tots els membres de la taula vàrem coincidir en que cal fer una aposta decidida d'inversió en patrimoni i en la seva difusió. Perquè el patrimoni és allò que ens defineix com a societat, el que ens diferencia a nivell local i regional d'altres ofertes **turístico-culturals generalistes i globalitzadores**. Cal projectar-nos al futur amb propostes patrimonials serioses sense oblidar les arrels. Tot això és el que ens està demandant una part cada vegada més important dels nostres ciutadans i dels nostres visitants.

Per acabar, felicitar les unitats dels serveis d'Arxiu i de Patrimoni Cultural de l'Ajuntament de Lloret per la bona iniciativa i l'excel·lent organització. ■

**Joan Llinàs, Mario Zucchitello,
Anna Fuentes, Toni Reyes
i Àngel Vázquez.**
Foto: Aitor Roger

Jénnifer Pérez Torres

Advocada
Regidora i consellera
comarcal de Turisme

El 8 de març no és només un dia de reivindicació, sinó una oportunitat per posar en evidència les desigualtats que encara persisteixen en el tracte que reben les dones en el sistema judicial. Tot i els avenços legals, els casos de Nevenka Fernández i Elisa Mouliá demostren que, més de dues dècades després, el camí cap a una justícia realment equitativa continua sent llarg.

**Nevenka Fernández:
el preu de denunciar l'assetjament**

L'any 2001, Nevenka Fernández, regidora d'Hisenda a Ponferrada, va denunciar per assetjament sexual l'alcalde de la ciutat, Ismael Álvarez. En lloc de trobar suport, va ser revictimitzada per la societat, el seu propi partit (PP) i el sistema judicial. Durant el judici, el Ministeri Fiscal, lluny de protegir la víctima, va qüestionar-la amb preguntes humiliants. El fiscal José Luis García Ancos va arribar a afirmar: *"Usted no es la empleada de Hipercor que le tocan el trasero y tiene que aguantarse porque es el pan de sus hijos"*, i va insinuar que Nevenka, per ser regidora, no podia ser considerada una víctima legítima. Tot i la condemna a l'alcalde, el procés no va ser cap victòria per a ella: va haver de marxar d'Espanya per escapar de l'hostilitat social i institucional.

**Elisa Mouliá: quan la justícia
qüestiona les víctimes**

Més de vint anys després, el cas de l'actriu Elisa Mouliá posa en relleu com el sistema judicial segueix perpetuant els mateixos esquemes masclistes. Mouliá va denunciar Iñigo Errejón per agressió sexual, però en lloc de trobar suport, es va enfrontar a un interrogatori degradant per part del jutge Adolfo Carretero.

Lluny de tractar la denunciada amb la consideració que mereix qualsevol víctima, el jutge li va fer preguntes que minaven la seva credibilitat, havent de respondre "quanta estona li van llepar els pits", "Per què no li va dir que s'aturés de forma contundent"; "Per què no va denunciar abans?" o "Per què no va marxar cap a casa si la seva filla tenia febre?", insinuant que estava exagerant

els fets o que el seu paper com a mare era més rellevant que la seva condició de víctima. Aquest tipus d'interrogatoris no només qüestionen les víctimes, sinó que perpetuen la impunitat dels agressors.

**Un problema estructural
que cal combatre**

Entre Nevenka i Elisa han passat vint-i-tres anys i, malgrat els canvis legislatius, el sistema judicial segueix repetint patrons de revictimització i incredulitat cap a les dones que denuncien. Quan els fiscals i els jutges actuen com si fossin els advocats de la defensa dels agressors, es posa en evidència que la desigualtat de gènere no és només un problema social, sinó institucional.

El 8M no pot ser només una jornada de commemoració. Ha de ser una crida a combatre un sistema que sovint protegeix el poder per sobre de la justícia. Davant d'una extrema dreia que nega l'existència del patriarcat i ridiculitza el feminisme, la lluita per una justícia igualitària ha de ser més contundent que mai. Les dones no poden continuar sent qüestionades per denunciar; el sistema judicial no pot continuar sent còmplice del silenci. ■

**"Els homes, els seus drets i res més;
les dones, els seus drets i res menys".**

Susan B. Anthony, activista.

**Associació Ciutadana
SOS Lloret**

Més informació:
Jordi Palaudelmàs
soslloret@gmail.com

Les associacions de veïnals lloretenques de Mas Romeu, Condado del Jaruco, els Pinars, veïnat de Les Alegries, Nucli Antic, Mas Baell, el Molí - Mas Vilà - Can Ribalaigua, Roca Grossa, Turó de Lloret, Lloret de Dalt, Fenals - Santa Clotilde; i les entitats Plataforma UALEP, Associació Montphoto, Plataforma per la Pau, la Societat de Caçadors de Lloret de Mar i l'Associació Ciutadana SOS Lloret ens oposem al Projecte privat que pretén instal·lar un Heliport al municipi, en Sòl No Urbanitzable als boscos de Can Roure de Lloret de Mar.

L'emplaçament proposat és un sòl agrari en estat rústic, amb la consideració de Sòl d'Espècial Protecció, classificat com a No Urbanitzable i que forma part de l'espai natural de l'Ardenya-Cadiretes. Aquest emplaçament es troba en el Camí Vell de Tossa, adjacent a la riera de Can Sota, dins d'una parcel·la de 22.661m² denominada de "Can Burjons". Les associacions i entitats ens oposem a l'esmentat Projecte pels següents motius:

- Soroll constant
- Proximitat a les àrees habitades
- Impacte ambiental
- Infraestructura innecessària
- Sense interès públic

SOROLL CONSTANT

El projecte presentat pretén implantar un equipament de promoció privada per efectuar vols d'ús turístic, transport de passatgers i, alhora, ser la base permanent d'una escola de pilotatge. Tot plegat comportaria l'enlairament i aterratge constant d'helicòpters. Aquesta activitat comportaria haver de patir contaminació acústica constant i, a més, amplificada per l'orografia que té Lloret: La ubicació de l'heliport: S'ha previst en una parcel·la ubicada en una vall, fet que assegu-

**Jordi Palaudelmàs atenent
als mitjans de comunicació**

ra que el soroll de les maniobres d'aterratge i enlairament s'amplifiquin per les muntanyes que l'envolten: la Roca Grossa, el Turó de Rossell i les de Can Roure.

La ubicació de la trama urbana: El gruix dels nuclis de població de Lloret s'ubiquen, principalment, en els denominats 'Pla de Lloret' i 'Pla de Fenals'. Són dues àrees que queden a redòs del gran amfiteatre que forma el vessant sud-est de la muntanya de la Roca Grossa (els dos pics més alts són el Puig d'en Pla, a 275 metres d'alçària; i el de la Roca Grossa, a 227 metres d'alçària) i que, sense pal·liatius, amplifica i retronja els sorolls que emet qualsevol aeronau.

PROXIMITAT A LES ÀREES URBANES

L'emplaçament de l'Heliport s'ha previst als boscos de Can Roure, una ubicació rodejada de nuclis habitats, amb major o menor densitat de població. El més proper és el veïnat de Mas Romeu, que es troba a escassos 700 metres de distància, i on hi viuen 286 persones.¹

No és la única zona de població propera i que rodeja l'emplaçament de l'Heliport:

- Els Pinars: a 800 metres de distància, al nord-oest. Hi ha empadronades 741 persones.
- Veïnat de les Alegries: a 1.000 metres de distància, a l'oest.
- Veïnat de Roca Grossa: a 1.200 metres de distància, al sud-est. Hi ha empadronades 804 persones.
- Condado del Jaruco: a 1.500 metres de distància, al sud-oest. Hi ha empadronades 564 persones.
- El Rieral: a 1.500 metres de distància, al sud. Hi ha empadronades 2.550 persones.
- Lloret Verd i Lloret Blau sud: a 2.000 metres de distància. Hi ha empadronades 88 persones.
- Nucli Antic: a 2.500 metres de distància, al sud. Hi ha empadronades 11.104 persones.
- Fenals: a 2.600 metres de distància, al sud-oest. Hi ha empadronades 5.939 persones.

De fet, l'Heliport se situa a menys de 3.000 metres dels principals nuclis de població de Lloret, ubicats al 'Pla de Lloret' i al 'Pla de Fenals'. Són els barris del Nucli Antic, la Riera (o les Tres Creus), el Rieral, el Molí, Mas Vilà, Can Ribalaigua, Can Carbó, Mas Baell, Can Sabata, Puig Ventós, els Pescadors, Fenals, Santa Clotilde, o Mas Arboç que, plegats, sumen 32.873 habitants, el que representa 76,4% de la població del municipi.

Diferents representants d'associacions lloretenques es van concentrar al davant de l'Ajuntament per mostrar el seu rebuig a l'Heliport.

Això suposa que la contaminació acústica dels vols operats des de l'Heliport seria perceptible des de la majoria d'àrees urbanes més poblades de Lloret i de pràcticament dos terços dels habitants del municipi.

En el cas que les rutes volguessin esquivar les àrees urbanes de Lloret, suposant que l'objectiu és sobrevolar la línia costanera en els vols turístics, els trajectes aeris serien encara més llargs. Un fet que entraria en contradicció amb l'Aeròdrom de Palafolls, una infraestructura infrautilitzada i ubicada a només 8.500 metres, en direcció sud-oest, de l'Heliport de Lloret.

IMPACTE AMBIENTAL

A banda de la contaminació resultant de la combustió del motor o motors dels helicòpters emprats pels vols, un altre argument d'oposició és la contaminació acústica.

Més enllà de l'afectació que el soroll constant tindria sobre la vida dels habitants de Lloret (n'afectaria directament el 76,4% dels veïns), aquesta afectació també es traslladaria a la fauna.

L'emplaçament de l'Heliport és una zona considerada com a Sòl d'Espècial Protecció, amb un alt valor paisatgístic, i que actua de corredor biològic de tota la zona forestal compresa entre el Montgròs i el Morro Fred. La contaminació acústica d'aquesta infraestructura seria, sens dubte, un factor d'estrès per tota la fauna present en aquesta gran massa forestal que, alhora, forma part de la unitat paisatgística de l'Ardenya-Cadiretes.

INFRAESTRUCTURA INNECESSÀRIA

La proximitat de l'Heliport amb altres infraestructures aeronàutiques existents, públiques

o privades, li resta interès estratègic i, per tant, el fa innecessari.

D'una banda, ja fa anys que existeix l'aeròdrom de Palafolls, ubicat a només 8.500 metres de distància de l'Heliport de Lloret. És un equipament de caràcter privat que ja contempla totes les activitats a les que pretén donar servei l'Heliport de Lloret.

D'altra banda, a tan sols 21 kilòmetres de distància de l'Heliport de Lloret, hi trobem l'Aeroport Girona-Costa Brava. És una infraestructura de titularitat pública, infrautilitzada, però àmpliament equipada. Disposa de més recursos i té una major capacitat per donar cobertura als usos proposats a l'Heliport de Lloret.

SENSE INTERÈS PÚBLIC

L'interès públic d'una infraestructura d'aquestes característiques podria tenir-se en consideració des del punt de vista de la gestió de situacions d'emergència.

En aquest sentit, Lloret ja compta amb altres equipaments o emplaçaments que s'utilitzen, precisament, per l'aterratge i l'enlairament d'helicòpters medicalitzats, de bombers o dels cossos policials.

Es tracta, per exemple, de les Pistes Municipals d'Atletisme, del Camp de Futbol Municipal, el Camp de Futbol del Molí, o de les platges de Lloret i de Fenals. Estan molt més a prop dels grans nuclis de població on, estadísticament, és més probable que es produeixin les situacions d'emergències.

De fet, les pistes d'atletisme o les platges, ja han estat indrets on s'han fet aquest tipus de maniobres. ■

1. Les dades associades al nombre d'habitants estan extretes del padró municipal. Ajuntament de Lloret de Mar. (03/02/2025). Total d'empadronats per zona o barri segons paràmetre mensual. https://www.lloret.cat/ca/seccions/atencio-ciutadana-oiac/padro-municipal/estadistiques_nou/GRAFIC_zones

CENT ANYS DE RÀDIO A CATALUNYA. LA RÀDIO DE PROXIMITAT A LA COSTA BRAVA SUD

Capítol dos de dos

Pilar Armengol
Periodista

El mes de novembre passat es va presentar el segon *Llibre Blanc de la Ràdio*. Un document coordinat per Francesc Tubau i que suposa una actualització del primer *Llibre blanc* publicat el 2008. Abans, però a Granollers es van celebrar unes jornades per debatre els reptes de la ràdio de proximitat. Entre molts punts a debatre, es va parlar de com optimitzar les plataformes i les xarxes socials, com utilitzar les eines com la intel·ligència artificial o la manca de recursos econòmics. Són reptes als quals la ràdio de proximitat, pública o privada s'haurà d'enfrontar i implicarà molts canvis, potser alguna desaparició, però responsables i professionals d'aquests mitjans ho veuen en general com una oportunitat. **N'hem parlat amb responsables de Ràdio Blanes, Ràdio Marina, Nova Ràdio Lloret i Ràdio Tossa.**

“A Ràdio Blanes es persegueix un model participatiu”

(Eva Palau, responsable de
Premsa i Comunicació de
l'Ajuntament de Blanes)

Ràdio Blanes és de titularitat municipal.

Van començar a emetre l'any 1991 de forma continuada fins al 2011 i amb uns estudis ben equipats. Així ho recorda Eva Palau, responsable de Premsa i Comunicació de

l'Ajuntament de Blanes, que explica quina és la nova situació de l'emissora blanesca ara mateix.

L'any 2011, s'adonen que no hi ha diners “intensem refer la televisió i la ràdio, però l'estratègia no va funcionar i vam haver de fer una reestructuració. La Joana Fernández va quedar com a directora, però no hi havia informatiu; així i tot, hi havia molts programes temàtics”. Ràdio Blanes va continuar funcionant fins al 2023, any en el qual va morir la directora de la ràdio. Actualment, continua sense haver-hi cap responsable a la direcció.

Eva Palau admet que “la situació de Ràdio Blanes és una mica especial. Després de la

Joana Fernández
als estudis de
Ràdio Blanes

Estudis de Ràdio Marina

mort de la Joana Fernández es produeix un buit en la direcció de l'emissora i el nou equip de govern es troba amb la disjuntiva d'haver de decidir el seu futur. "Però no hi havia ningú al capdavant i el 2023 amb la col·laboració d'un extècnic de la ràdio i la televisió es va tirar endavant un procés de licitació", diu Palau.

Mentrestant, la Generalitat va reclamar a l'Ajuntament el local que ocupaven la ràdio i la televisió. Això —segons Eva Palau— va afegir un problema més a una situació ja complicada. Finalment, es va trobar un nou local, però la negativa de la Comunitat de Propietaris va frustrar els plans municipals. "Ara estem mirant altres locals, que són municipals i anem posant al corrent els col·laboradors i col·laboradores de la nostra gestió", afegeix. Aquesta cerca implica un endarreriment de les obres. I el fet que encara no s'hagi contractat una responsable de l'emissora, fa que de moment, la ràdio emeti únicament música.

Malgrat aquests impediments, Eva Palau diu que la ràdio municipal té la pervivència garantida. El model que persegueix l'equip de govern quan hagi tornat a posar en marxa l'emissora és semblant al que ja funcionava amb anterioritat, "un model participatiu, la nostra emissora no desapareixerà perquè ja no era una ràdio convencional, era com un casal amb molta participació", argumenta. Insisteix en el caràcter de servei comunitari d'aquest mitjà i amb la diversitat de canals que es poden utilitzar per fer arribar la programació, com ara el pòdcast.

En aquests moments únicament es fan en directe alguns actes de la festa major i la cavalcada de Reis.

**"No només cal adaptar-se,
és que ens hem d'adaptar"**
(Lluís Vidal, Ràdio Marina)

Una trajectòria ben diferent ha estat la de **Ràdio Marina**. Amb quaranta-un anys de vida és un referent a la comarca. El seu responsable Josep Lluís Vidal la defineix com una ràdio musical amb 24 hores d'emissió, però deixa clar que "som ràdio de proximitat, amb un programa matinal informatiu de dues hores, butlletins propis, agenda d'activitats i continguts temàtics", explica.

Ràdio Marina és un projecte empresarial del qual Vidal es va fer càrrec el 2022, després de tancar un acord amb la propietat per l'exploració de l'emissora i les llicències. El balanç que en fa després de dos anys al davant de l'emissora és positiu "He pogut confirmar que Ràdio Marina continua sent una marca molt potent". Pel director de Ràdio Marina, tot i trobar-se en una etapa de fort canvi, l'emissora continua present dins la comunitat de Blanes, "Ràdio Marina encara té el seu espai". Tanmateix, Josep Lluís Vidal reconeix que "el pes de la digitalització és molt important", afirma.

Pel que fa als nous reptes, que marcaran l'àmbit de la comunicació els anys vinents, Vidal destaca el caràcter privat i també comarcal d'aquesta ràdio de proximitat i considera que "els reptes, són els mateixos per arribar a l'oient tradicional i a nous oients" i assegura, "que no solament ens podem adaptar, és que ens hem d'adaptar".

Un dels hàndicaps de les emissores locals és la comercialització dels seus continguts, entenen que la publicitat és molt important pel finançament de les privades. En aquest sentit, Josep Lluís Vidal comenta que hi ha bona relació comercial amb les petites i mitjanes empreses de l'entorn. A aquestes empreses, diu Vidal, “també se'ls dona la possibilitat de fer sentir la seva veu a través de les seccions que s'emeten per antena”. Fins i tot afegeix, per aquelles empreses i negocis que no tenen una relació comercial amb l'emissora. Pel responsable de Ràdio Marina, el vessant periodístic i el comercial a vegades coincideixen.

Això no obstant, i parlant del futur del mitjà, Vidal reconeix que “és imprevisible”. El motiu d'aquesta incertesa, el veu en la variabilitat del mercat, “fa anys les dinàmiques de publicitat es repeten en campanyes com Nadal i l'estiu i se sabia que els primes mesos de l'any eren fluixos”. Ara, en canvi, afegeix Vidal aquesta dinàmica ha canviat “Dels tres anys que porto a ràdio Marina, tots han estat diferents. També és veritat que venim d'una pandèmia que ho ha capgirat tot”, afirma. És complicat fer previsions, i per aquest motiu “hem d'apostar per diversificar canals” explica el responsable d'aquesta emissora.

En el cas de Ràdio Marina, es tracta d'una emissora privada, el 90 % dels seus ingressos venen directament de la publicitat. Les subvencions —assegura Vidal— són mínimes, la qual cosa segons la seva opinió “és positiu perquè garanteix independència”, També és veritat, afegeix, que “que cada vegada s'ha de batallar més perquè l'anunciant ara té més possibilitats d'escollir”.

Per afrontar els nous canvis que ja són a tocar, Vidal creu que s'han d'utilitzar diversos

canals i sobretot amb Instagram, per l'immediat i la cobertura que ofereix. Creu que tots aquests recursos actuen com a contrapunt “pengem un resum i un enllaç de les entrevistes que fem cada dia. Hi ha qui ho escolta en directe i altres oients ho fan quan volen”, especifica. Aquest recurs, malgrat que hi ha una limitació del senyal en què emet Ràdio Marina, li dona més recepció perquè molts oients la poden escoltar a través de la seva pàgina web.

“L'avantatge que tenim és que ens gestiona una administració pública”

Rosa Giralt, Nova Ràdio Lloret

Nova Ràdio Lloret és una altra de les emissores que emeten en aquesta zona de la costa i és de titularitat municipal. A Nova Ràdio Lloret veuen el reptes futurs com una cursa a guanyar. La Miriam Rodríguez és la segona tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Lloret i considera que aquest serà un repte difícil perquè “tot va molt de pressa, sobretot la tecnologia, però cal fer l'esforç perquè la ràdio local és important per la gent”. Miriam Rodríguez dona valor a l'accessibilitat del missatge que arriba de forma ràpida al ciutadà i diu que “quan passa quelcom, el primer que fa la gent és escoltar la ràdio municipal”. D'altra banda —afegeix— “si la notícia no sortís a Instagram seria com si no existís”

Per l'actual directora de Nova Ràdio Lloret, Rosa Giralt, s'ha de tenir en compte no només el repte tecnològic, sinó també la formació. “L'avantatge que tenim nosaltres és

L'Alcalde d'aleshores Josep Sala al micro de la Nova Ràdio Lloret

Estudis de Nova Ràdio Lloret

que ens gestiona una administració pública i això ens garanteix la formació continuada”, el que segons la directora de la ràdio, exigeix un tractament professional de la notícia, “si més no aquest és el nostre cas”, afirma.

Pel que fa al finançament, Rosa Giralt diu que Nova Ràdio Lloret compta amb el suport de l'ajuntament, tot i que reconeix “que no és una font inesgotable”, també deixa clar que administren el pressupost amb molta cura.

Ara mateix Nova Ràdio Lloret disposa d'una petita plantilla de quatre persones i una bona base de col·laboradors que els permeten tenir un informatiu al matí, *Bon dia i Bonora*, butlletins horaris i diversos programes especialitzats, com esports, música, poesia, propostes culturals i també un programa de sardanes. A més de la predicció meteorològica diària. “Una programació, pensada per la gent de Lloret”, explica Rosa Giralt. Tot i que el dial de l'FM no arriba més enllà dels límits, d'acord amb el que marca la llei, Rodríguez, recorda que tothom pot escoltar els continguts de la ràdio, a través de la seva pàgina web.

La regidora Miriam Rodríguez destaca que la programació és exclusivament en català. Lloret és un municipi turístic indiscutible. Rodríguez i Giralt asseguren que molts visitants i residents segueixen les emissions de Nova Ràdio Lloret; “sabem que hi ha turistes que ens segueixen per Facebook, alguns són del nord d'Europa. Es tradueixen les notícies. Veure aquesta fidelització ens va emocionar” diuen. Al contrari que altres municipis, Lloret

no disposa de canal de televisió local. Però tant la directora com la responsable política de l'emissora consideren que Nova Ràdio Lloret arriba d'una manera o altra més enllà dels seus límits geogràfics, bàsicament en altres municipis veïns de la costa: “en podríem dir-la Selva marítima, crec que tenim més a veure amb el Maresme que amb l'interior de la comarca com Sant Hilari. Som més a prop de Santa Susanna i Calella”. Diu Miriam Rodríguez. Les dues responsables de l'emissora de Lloret, també destaquen la bona relació que hi ha amb les altres emissores de la comarca.

“Ara mateix el futur el veig negre”

Vicenç Gascons, Ràdio Tossa

El panorama de les ràdios locals és molt variat, a banda de les ràdios de titularitat municipal i altres de privades, hi ha altres petites emissores que sobreviuen gràcies al voluntariat i la gestió de petits equips. Aquest és el cas de **Ràdio Tossa** i del seu responsable Vicenç Gascons “Ara no hi ha ningú que es posi al davant. La gent per fer televisió i ràdio volen cobrar. De moment podem fer televisió, i es podria fer més, però s'hauria de crear una plaça” explica.

Vicenç Gascons és president dels Amics de la Informació de Tossa AAIT i l'any 1984 va ser un dels pioners de la ràdio en aquest

Estudis de TV Tossa

municipi. Ara està al capdavant de la televisió. Va començar a la ràdio fent un programa d'esports juntament amb altres tres col·laboradors. L'any 1992 es va passar al projecte de la televisió.

Aquest projecte va néixer amb la voluntat de ser una iniciativa privada, el què explica la negativa a acceptar la titularitat municipal. "Els polítics s'hi van voler implicar, però nosaltres no vam voler", diu. No obstant l'Ajuntament de Tossa dona sis mil euros l'any, a través d'una entitat social, per al manteniment dels estudis.

Gascons, veu ara mateix un futur negre "La ràdio crec que està en una via morta", diu. Aquesta apreciació la fa basant-se "en la manca d'una estructura consolidada", segons ell. Malgrat que el 2022 s'hi van fer algunes millores, no veu clar el futur. Gascons explica que abans la ràdio estava més viva. "Els anys noranta hi havia més planter de gent. Ara a la ràdio té problemes per tenir col·laboradors", afirma.

En aquests moments qui emet més hores és la televisió que fins i tot cobreix els plens municipals.

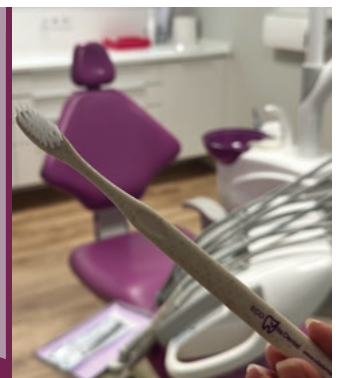
Sigui com sigui i amb un panorama ple de reptes que caldrà superar per assolir, no tan sols la continuïtat d'alguns d'aquests mitjans, sinó també la qualitat, i els objectius pels quals van ser creats, està clar que la ràdio és potser un dels mitjans de comunicació més transformista de tots. En el sector privat per descomptat s'han experimentat molts canvis, i aquestes empreses s'han mogut d'acord amb objectius i interessos corporatius. Però el sector públic no s'ha quedat enrere a l'hora d'assumir els canvis, sovint però molt dependents d'interessos per sobre d'objectius creatius i professionals. **La pregunta és ara si les ràdios de proximitat, seran capaces d'afrontar aquests canvis per poder continuar formant part de les nostres vides.** ■

Primera visita GRATUÏTA

Revisió, radiografia i pressupost sense comprimís

Recupera avui el teu somriure

Passeig de Dintre, 13 Blanes 17300 Telf. 87 202 85 19

www.viladental.com @vila_dental

Violant Gordils

Divulgadora feminista
tossenca

Les dones hem treballat sempre, des de temps immemorials, però qui explica la història no ho fa amb una mirada igualitària, donat que encara ara, en el segle XXI, els llibres d'història, els museus i els medis de comunicació tenen com a protagonista a l'home en les principals tasques d'abastiment i treballs en la prehistòria, en canvi la dona ha quedat relegada a la cura de la llar i la família com allò que és natural, restant tota rellevància a aquestes tasques, que d'altra banda són bàsiques i les més importants per sobreviure.

Aquestes no són les úniques tasques que les dones del passat realitzaven i la pregunta que ens hem de fer és: Quin va ser realment el paper de les dones en un període de temps tan llarg i remot com la prehistòria?

En els darrers anys, s'han trobat a diversos jaciments d'arreu del món, les restes de dones amb armament bèl·lic i de caça major. Això va obrir el debat i d'aquí que a molts altres jaciments arqueològics anteriors, que donaven per suposada la identitat dels individus com a homes, s'han realitzant diverses investigacions científiques, confirmant que prop del 40% eren dones. Tant dones com homes recol·lectaven, caçaven, pescaven, treballaven en la construcció, l'agricultura, eren artistes, comerciants i lluitaven als conflictes bèl·lics. Per tant es desmitifica el concepte d'home proveïdor i autoritat dominant; tota la família contribuïa en les activitats socials i econòmiques per sobreviure.

Moltes de les que esteu llegint aquest article ben segur que penseu que això era evident, però no, el que sí ho és el fet que la societat patriarcal no ho ha difós tal i com va ser, més aviat el seu discurs androcèntric i estereotipat li va atorgar la titularitat de la majoria de treballs a l'home per defecte, mentre la dona roman majorment invisible, ja que li atribueixen activitats poc importants socialment i es

fixen els rols com el de la maternitat perquè "és el natural i sempre ha estat així".

L'arqueologia de gènere pretén identificar i interpretar les activitats en què participaven les dones. En l'actualitat, alguns dels museus d'arqueologia i història ja estan canviant la mirada i inclouen les dones realitzant altres tasques, més enllà de la cura i manteniment del grup, en les exposicions temporals, però encara queda molt per fer i canviar per arribar a un discurs històric d'igualtat.

Per què hem de reflexionar sobre les dones del passat, en el període més remot de la història de la humanitat? Perquè permet conèixer, entre altres, les seves activitats quotidianes, la socialització o la maternitat. Però també planteja qüestions sobre el paper de les dones en les societats del passat i actuals, a fi d'afrontar el present amb responsabilitat. Acostar-nos a les dones de la prehistòria, reconèixer-les com a part fonamental d'un moment clau en la història de la humanitat i intentar esbrinar quin fou el seu paper en aquelles societats, ha d'ajudar a les noves generacions a veure que, la història es construeix amb dones i homes, amb éssers humans que van buscar la millor manera de sobreviure.

Revaloritzar i posar en el lloc que correspon a les dones de la prehistòria, és l'inici d'una interpretació més ajustada a la que degué ser la realitat quotidiana dels grups humans del passat.

Les dones del present estem vinculades i seguim influenciades pels discursos del segle XIX sobre la prehistòria. Per contribuir a la igualtat real i efectiva entre dones i homes s'ha de lluitar per totes les dones, per les d'ara, per les d'abans i per les que vindran, per les d'aquí i per totes les del món, cadascuna amb la seva causística o situació diferent, totes som iguals. ■

Carles Couso
Periodista

Fotos: Tomàs Solà

MARIO ZUCCHITELLO

“Com a investigador les relacions més costumistes amb la gent del poble m’han donat la vida”

• PATRIMONI •

L’historiador ha rebut la Medalla d’Or de la Vila, la màxima distinció que pot atorgar l’Ajuntament de Tossa

L’historiador i doctor en Lletres, Mario Zucchitello Gilioli (1937) ha rebut la Medalla d’Or de la Vila de Tossa, la màxima distinció que pot entregar l’Ajuntament del poble. Des del consistori han decidit distingir Zuchitello per la seva trajectòria en la investigació històrica de la població i la implicació en el teixit cultural i social de Tossa.

Entre el reguitzell de mèrits que justifiquen l’entrega de la màxima distinció municipal al Dr.Zucchitello hi ha la codirecció de les excavacions arqueològiques a les Vil·les Romanes dels Ametllers i de Can Carbotí, la fundació del Centre d’Estudis Tossencs i del Centre d’Estudis Selvatans, el fet de ser el primer president de l’Associació de Pares d’Alumnes de l’Escola municipal de Tossa, dirigir l’Arxiu Històric Municipal o ser acadèmic de la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi de Barcelona. A més, l’historiador d’origen italià, però arrelat des de fa dècades a Tossa ha escrit llibres i articles relacionats amb el poble, com ara *El comerç marítim de Tossa a través del port barceloní*

(1357-1553), *Una devoció mariana: La Mare de Déu del Socors a Tossa (segles XVI-XX) o La formació d’una vila. El comte, l’abat i els tossencs (segles IX-XII).*

En Mario Zuchitello és un intel·lectual poc comú, un estudiós que s’ha passat les mateixes hores davant de documents centenaris que passejant i parlant amb la gent del carrer. És una persona donada als altres i que va decidir, des d’un primer moment, que si volia no sentir-se foraster a Tossa havia de submergir-se en la vida social i cultural del poble, ser un més. Avui, anys després de la seva arribada al poble, admet que haver estudiat tant la història de Tossa és, en part, un agraïment a tot allò que el poble li ha donat.

Què el porta a Tossa?

Sa meva dona, la vaig conèixer l’any 1959 a Roma. En aquell moment, si algú m’hagués dit que seixanta-sis anys després acabaria rebent la Medalla d’Or del poble del qual venia ella l’hauria pres per boig.

Medalla d'or de la vila de Tossa concedida a Mario Zucchitello

Com us vau conèixer amb na Rosa?

Jo en aquella època estudiava a la universitat de Roma i ella, amb alguns familiars, van venir a Itàlia com a turistes. I va ser una casualitat que algú els va aconsellar venir a dinar al lloc on jo acostumava a anar a menjar dia sí dia també. Era dins d'una escola que depenia del Vaticà. Ens vam conèixer allà, mentre dinàvem. Després de les postres les vaig acompanyar a visitar Roma, una ciutat que m'estimo i que conec molt bé. Aquell mateix any, a l'estiu, ja vaig venir a trobar-la a Tossa.

Amb la Rosa, a Roma, va tenir el que es diu "un amor a primera vista". Amb Tossa també li va passar el mateix?

Home, tu diràs! Si no fos per Tossa, no hauria fet tot el que he fet. És un amor molt fort el que tinc jo per aquest poble i sí, també em va enamorar al moment.

Què recorda de la primera vegada al poble?

La vida, llavors, era molt diferent de la que tenim ara. Era un poble petit on les relacions humanes eren molt especials. Recordo, per exemple, que quan anava a comprar peix, una dona del poble em cridava per veure què havia comprat i em donava consells sobre com cuinar-ho. Em deia: "Si no ho has entès bé, vine, que ho fem junts". Era un altre món.

Tant ha canviat?

Era un altre poble! Tot i que Tossa encara manté bona part de la seva essència, allò que coneixem com a "Tossa profunda", el poble que em vaig trobar jo als anys seixanta té molt poc a veure amb el que tenim avui. D'ara, el que més em recorda a aquell poble és l'hivern. T'has d'imaginar, per fer-te una idea del que era, un poble amb pescadors amunt i avall, ara ja no en queden, i les dones grans vestides de negre assegudes, durant alguna estona, a les portes de les cases.

Com es van prendre la família d'Itàlia que es quedés a viure a Catalunya?

Els va saber greu. Jo era l'únic fill home, i no ho veien clar. La nostra idea inicial amb na Rosa no era quedar-nos a Tossa. Pensàvem tornar a Itàlia, i que jo fes de professor, però

les coses de família van canviar i vam decidir establir-nos i formar una família aquí.

No és habitual veure intel·lectuals tan i tan implicats en la vida social d'un poble

A mi m'encanta! Anava a pescar amb els pescadors cada dos per tres. A mi aquestes relacions més costumistes em donaven la vida com a investigador.

Creu que el fet d'integrar-se tant a la vida de Tossa ha fet que la gent d'aquí no l'hagi vist mai com un forester?

Això estic convençut que ha estat clau. Una vegada, dos pescadors parlaven i un deia: "En Mario és estranger". I l'altre va respondre: "A mi no m'ho sembla, parla com nosaltres". Jo parlava salat! I això és perquè sempre he intentat comprendre la mentalitat i les formes de fer del poble que m'ha acollit. Quan una persona arriba a un lloc s'ha d'integrar al poble on viu, això és innegociable.

De fet, vostè és una persona molt vinculada a la tradició del Pelegrí, és obrer de Sant Sebastià i ha anat a seguir-lo més de cinquanta anys...

A mi m'emociona molt aquesta tradició. Recordo que era l'any 1961 i en Sebastià Coris em va dir "vine, ja veuràs, és una cosa que no has vist mai." I vaig anar-hi. Encara no estava ni casat, però vaig venir directament des d'Itàlia per viure el pelegrí i sí, efectivament, em va impressionar moltíssim.

I des d'aleshores l'ha anat a seguir sempre?

Bé, alguna vegada quan anàvem a Itàlia a passar l'hivern no el podia anar a seguir. Però era curiós, perquè el meu sogre, que quan va esclatar la guerra va anar a viure a Itàlia, va fer dir missa sempre per Sant Sebastià.

Li hauria agradat ser Pare Pelegrí?

No, no. En el seu moment vaig pensar "no t'emboliquis". Em va emocionar molt quan va ser-ho el meu fill. A més, crec que els meus nets també ho tenen demanat.

Què es considera més: tossenc o italià?

Italià, perquè he nascut allà. Però també em sento molt tossenc. He fet més de cinquanta anys el pelegrí, eh! (riu)

Què creu que té la Costa Brava, i Tossa en particular, que ha atret tants intel·lectuals i artistes?

Tossa és genuïna. La gent és autèntica. Ja ho deia Maragall: “semblen tancats, però si hi parles, s’obren i t’ho expliquen tot”.

Aquesta Tossa genuïna està en risc?

Sí. I no l’hem de perdre. Les noves generacions han de continuar estimant el poble, perquè el futur de Tossa depèn d’això, de no oblidar el que ens ha fet diferents i especials en el passat per poder encarar el que ens toqui viure d’aquí en endavant. Hem d’evolucionar, evidentment, però no hem de perdre la memòria.

Pateix per si les generacions futures perdem aquest interès per conèixer el nostre passat?

No ho sé. A les escoles de Tossa ensenyen història de Tossa? Crec que en Joan Mundet (professor de l’Institut de Tossa i autor de múltiples treballs d’investigació sobre la història del poble) ho fa, però no sé si això passa a tots els nivells, seria ideal. Però escolta, a Tossa tenim coses significatives, importants, de moltíssimes èpoques de la història de la humanitat. No hem de deixar

d’explicar-les i intentar conèixer molt més d’elles.

L’enyorat científic Kike Ballesteros sempre deia que “Tossa no és el millor del món en res, però, en el conjunt, el situaria al primer del món. Tossa no té el millor bosc, Tossa no té el millor fons marí, Tossa no té el millor castell, Tossa no té els millors restaurants... però si posem junts el bosc que té, el fons marí, el castell, els restaurants.... és el millor lloc del món”

I no s’equivocava, en absolut. Llàstima que del castell ja no en quedi res. Però és així i ens ho hem de creure. Això implica continuar investigant i cuidant el que ja sabem i, sobretot, explicar-ho, també, indispensablement, a les generacions més joves. Hem d’estudiar el com fer-los arribar el nostre patrimoni. Estic convençut que un cop el coneguim, mostraran interès. Sé que des de l’escola i l’institut es fan coses, però mai és suficient, no?

Quins deures posa a les generacions que venen?

Que mantinguin les tradicions. Que investiguin més sobre la guerra, que hi ha poca investigació feta. He fet la història dels masos, però encara hi ha molt per descobrir. He recorregut tots els arxius d’Espanya i fins i tot el del Vaticà, però encara es poden trobar més coses. Per tant, que preservin el que hi ha i que investiguin per trobar més coses. No són fàcils aquests deures, però s’han de fer.

Què és el que el fa sentir més orgullós del que ha fet per Tossa?

Haver deixat constància d’una bona part de la història del poble. Estic content d’haver-ho fet i ara, rebre la medalla, és un honor immens i inesperat. Mai en la història de Tossa s’havia donat una medalla d’or, ni de bronze (riu). Estic molt orgullós de tenir-la, de debò.

El seu enterrament vol que sigui a Tossa?

I tant! I si la missa la fan a l’altar de Sant Sebastià, millor. Seria, si en aquell moment es pot ser, molt feliç!

Està satisfet amb el que has fet?

Sí, però encara voldria fer moltes més coses. Carles, creus que tindrà temps? Espero que sí, ara bé, als meus 88 anys miraré de córrer una mica. ■

Fisioteràpia i Estètica Avançada a Tossa de Mar

 Cos Esvelt Tossa

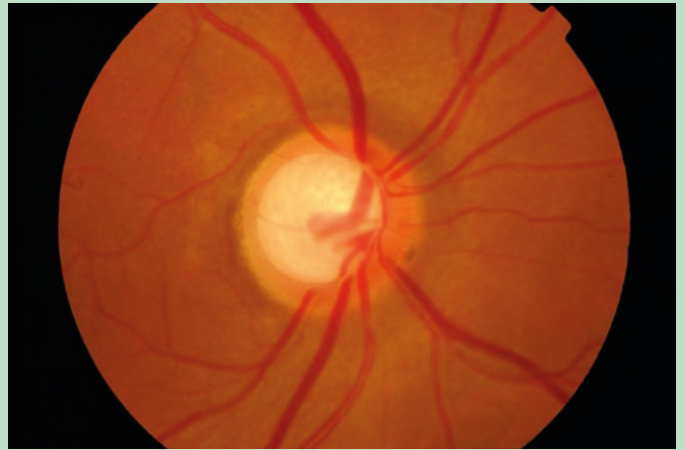
 cosesvelt.tossa

 972340740

 www.cosesvelt.net

DIA MUNDIAL DEL GLAUCOMA

Dr. Jordi Loscos Arenas
Hospital Universitari
Germans Trias i Pujol

El 12 de març se celebra el Dia Mundial del Glaucoma, una jornada dedicada a conscienciar sobre aquesta malaltia ocular que afecta milions de persones arreu del món. L'objectiu principal d'aquest dia és informar la població sobre la importància de la detecció precoç i el tractament adequat per prevenir la pèrdua de visió irreversible.

Durant aquesta jornada, diferents organitzacions i professionals de la salut duen a terme campanyes informatives, revisions gratuïtes i conferències per sensibilitzar sobre aquesta patologia. És un moment ideal per recordar la importància de cuidar la salut ocular i fomentar hàbits preventius que poden marcar la diferència.

Es calcula que el glaucoma afecta el 3,5 % de la població espanyola, la qual cosa equival a gairebé dos milions de persones. D'aquestes, aproximadament el 50 % no saben que pateixen la malaltia. Tot i que no disposem d'estadístiques específiques per a Catalunya, és raonable pensar que la prevalença és similar a la mitjana estatal, i que el glaucoma afecta una part significativa de la població.

El glaucoma és una malaltia ocular crònica que es caracteritza per un dany progressiu del nervi òptic, sovint causat per un augment de la pressió intraocular. Si no es detecta i es tracta a temps, pot provocar una pèrdua de visió irreversible i fins i tot ceguesa. De fet, és una de les principals causes de ceguesa al món.

Hi ha diferents tipus de glaucoma, però un dels més comuns és el glaucoma d'angle obert, que és el més freqüent en el nostre entorn. Es desenvolupa lentament i sense símptomes, fins que la pèrdua de visió ja és considerable. D'altra banda, el glaucoma d'angle tancat és menys habitual però més agressiu. Provoca un augment sobtat de la pressió ocular, que pot causar dolor intens i pèrdua de visió ràpida si no es tracta immediatament.

Encara que pot afectar qualsevol persona, hi ha factors de risc que en poden augmentar la probabilitat, com l'edat avançada (a partir dels 40 anys), els antecedents familiars, la miopia o la hipermetropia alta, o l'ús prolongat de corticoides.

Com que el glaucoma no sol presentar símptomes en les primeres etapes, és fonamental fer revisions oculars periòdiques per detectar-lo a temps. Els experts recomanen exàmens oftalmològics regulars a partir dels 40 anys, o abans si es tenen factors de risc. El glaucoma és una malaltia silenciosa però potencialment devastadora per a la visió. Per això, la detecció precoç i un bon control són essencials per evitar la ceguesa. En aquest Dia Mundial del Glaucoma, recordem la importància de les revisions oftalmològiques i compartim aquesta informació per ajudar a prevenir-la. La teva visió és per sempre, cuida-la! ■

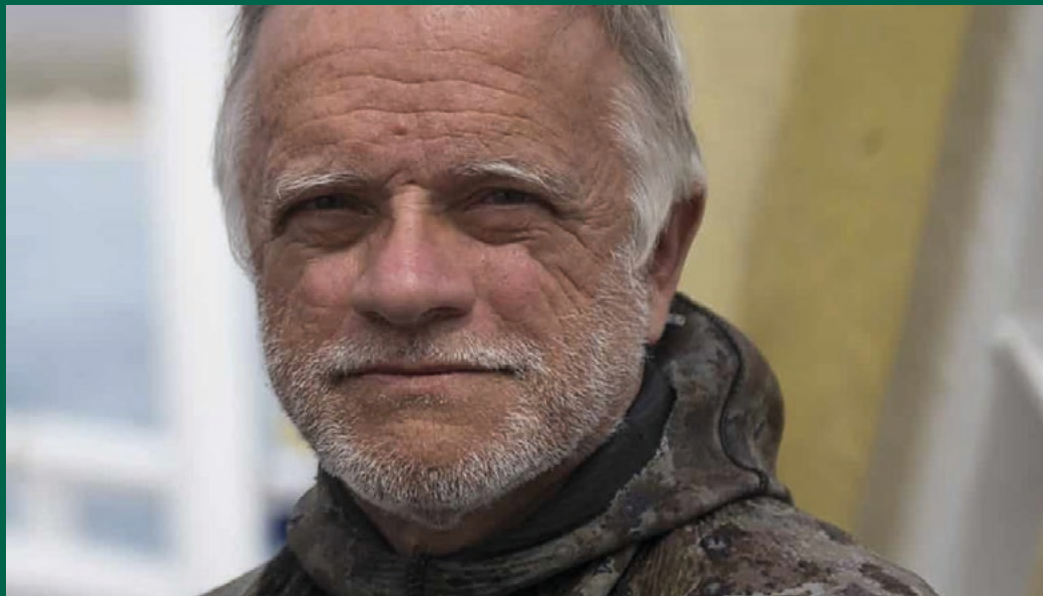

Caralt i Conesa
CORREDORIA D'ASSEGURANCES

Deixa'ns aconsellar-te
Nosaltres et cuidem

663 839 649 · caralticonesa.com

El Dr. Ballesteros, que ens va deixar a les darreries del 2024, a l'edat de 66 anys, després d'una llarga malaltia, ha estat un destacat biòleg i ecòleg, reconegut a nivell internacional per les seves aportacions a la ciència, així com per la seva tasca divulgativa i per la ferma defensa de la conservació de la natura.

Canvi de fons en els ecosistemes bentònics marins: de la supervivència a l'abundància i tornar a l'escassetat

(article d'Enric “Kike” Ballesteros Sagarra, investigador del CEAB-CSIC, escrit amb motiu de la commemoració del 30è aniversari del Centre, l'any 2015)

11 de febrer de 1986. El meu primer dia de feina en un nou institut de recerca dedicat a l'Ecologia Marina i la Intel·ligència Artificial, a prop de la ciutat de Barcelona, però prou lluny per estar en contacte directe amb la natura. El seu nom, **Centre d'Estudis Avançats de Blanes (CEAB)**, és prou vague com per acollir gairebé qualsevol disciplina científica que pugui ser etiquetada com a “avançada”. **Suposo que no va ser fàcil trobar un nom per a un institut científic amb àrees de recerca tan diverses com l'ecologia marina, la intel·ligència artificial i, més tard, l'astrofísica.**

L'edifici està envoltat per frondosos boscos de pins mediterranis, amb unes vistes espectaculars al Montseny, una bonica muntanya que de vegades té el cim cobert de neu a l'hivern, i a només 5 minuts en cotxe d'una costa de roques granítiques amb petites cales intercalades. Soc aquí per desenvolupar la meua carrera científica com a ecòleg marí. **El millor lloc i feina que podria imaginar. Un somni.**

Vinc del Departament d'Ecologia de la Universitat de Barcelona, on vaig treballar en la meua tesi doctoral entre 1981 i 1984 i vaig ser nomenat professor ajudant el 1985 fins ahir mateix. Allà no tenia

un despatx, sinó un lloc en una sala plena d'altres ajudants, tècnics i estudiants, un veritable formiguer on a penes podia concentrar-me en la feina o preparar les meves classes. Però m'hi sentia molt bé. Un ambient d'amistat, joventut, molta interacció amb ecòlegs novells com jo, i amb un gran cap, **Ramon Margalef**, idolatrat per tothom.

Afortunadament, hi ha una altra biòloga marina a l'institut, **María Jesús (Iosune) Uriz**. Juntem els nostres dos equips d'una sola persona per sol·licitar el projecte “Cap a un model d'organització dels assemblatges bentònics rocosos litorals mediterranis”, que rep finançament del Govern espanyol. La Iosune també obté el projecte “Bases ecològiques per a la recerca de nous fàrmacs en els ecosistemes bentònics mediterranis” finançat per l'empresa Pharma-Mar. Aquests dos projectes ens permeten moblar els nostres despatxos i comprar els materials bàsics per dur a terme la nostra recerca (microscopis i altres materials de laboratori, una llanxa inflable, tancs, un compressor de busseig, una furgoneta), però el més important és que podem implicar altres joves en aquestes dues línies de recerca, ja siguin becaris, investigadors o professors emergents de la Universitat de Barcelona.

Aportem solucions per a un planeta més verd

Els primers anys no només vam sobreviure, sinó que vam posar les bases del que ara és el Departament d'Ecologia Marina del CEAB.

La col·laboració entre la losune i jo, essencial durant aquests primers anys, va disminuir progressivament a mesura que ella es va centrar més en els processos que tenien lloc a nivell de cèl·lules, individus i poblacions, mentre jo vaig guanyar interès en els processos que succeeixen a nivell de comunitat o d'ecosistema.

Un any crític per a la meua recerca va ser el 1992, quan l'alga invasora *Caulerpa taxifolia*, coneguda com "l'alga assassina", es va fer famosa. Per tal de controlar-ne la progressió i estudiar-ne la biologia i ecologia al Mediterrani, vaig aconseguir finançament europeu, nacional i regional juntament amb altres laboratoris de Marsella i Niça (França). Diners fàcils. Em vaig convertir en especialista en bio invasions marines en un lloc i moment en què gairebé ningú treballava en aquest tema.

Les bio invasions també em van permetre iniciar una col·laboració amb els Departaments de Medi Ambient i/o Pesca dels governs regionals (Generalitat de Catalunya, Govern de les Illes Balears), que va durar 21 anys i es va ampliar progressivament per implementar la Directiva Marc de l'Aigua, la Directiva Hàbitats i la creació i gestió de reserves marines. Gràcies a l'abundant finançament, vaig poder formar un equip d'especialistes que destacaven en el coneixement de diferents grups taxonòmics i metodologies. Es van posar en marxa projectes de monitorització que es van dur a terme durant diversos anys.

En aquest període també vam obtenir alguns dels anomenats projectes competitius. Ens vam centrar en altres qüestions que requerien un enfocament més específic, diferent o precís, com ara les poblacions i comunitats formades per espècies del gènere d'algues *Cystoseira*, els equivalents submarins mediterranis dels roures (*Quercus*) del medi terrestre, o els esculls biogènics del Mediterrani altament bio diversos i vulnerables, coneguts com a *coral·ligen*, que només creixen en condicions de poca llum.

Tanmateix, res no dura per sempre. La crisi econòmica que va colpejar Espanya amb força a partir del 2009 va tallar de cop la major part dels ingressos econòmics. Tot i així, el 2010 vam obtenir un projecte per fer una descripció i cartografia de tots els hàbitats litorals de Catalunya, on vam desenvolupar una metodologia completament nova per cartografiar aquests hàbitats, que estan restringits a zones molt

petites seguint forts gradients de factors ambientals. Aquest projecte va finalitzar el 2013 i l'extensió a la zona sublitoral fins a 135 metres de profunditat (la plataforma continental) es va aturar per falta de finançament.

L'adjudicació d'un projecte del CSIC amb fons interns (2013-2016) ha permès continuar i acabar els serrells pendents d'aquests i altres projectes anteriors, però no ha garantit la continuïtat de les enquestes a llarg termini que, en alguns casos, es van iniciar tan lluny com el 1992. Ens trobem de nou en el camí de la supervivència, però amb la convicció que la major part de la inversió en diners, temps i energia de dues dècades s'ha llençat per la borda i amb la quasi certesa que el temps per als estudis a llarg termini s'ha acabat.

A més, l'entusiasme s'ha transformat en confusió i frustració. **Mals sentiments per a qui vol continuar dedicant-se a la ciència.** Però, com a supervivents que som, continuarem intentant-ho. Les crisis, també, no duren per sempre i algunes iniciatives comencen a emergir.

Intentarem continuar monitorant les abundàncies i els efectes de les espècies invasores, intentar entendre millor les dinàmiques de *Cystoseira*, els "arbres submarins del Mediterrani", i continuar estudiant les comunitats litorals i sublitorals per detectar canvis temporals en relació amb les perturbacions antropogèniques. A més, el nostre compromís amb el projecte Pristine Seas de National Geographic és emocionant, ja que aquest projecte s'està convertint en la contribució més rellevant a la conservació marina mai vista.

Rendició no és una paraula en el nostre diccionari. ■

Violant Gordils
Col·laboradora

Mònica Terribas i “El minuto heroico: yo dejé el Opus Dei”

En aquesta edició de març volem compartir amb lectors i lectores el darrer treball de la periodista catalana, una mini sèrie documental de quatre capítols de la productora i distribuïdora audiovisual The Mediapro Studio amb guió i direcció de la mateixa Mònica Terribas, que es va estrenar el passat 7 de febrer a la plataforma Max.

“El minuto heroico” evidencia la manipulació i la conducta correctiva de l’Opus Dei. Terribas dóna veu a 13 dones valentes de diferents països, generacions i situacions socials, que van trencar amb la institució després de viure de manera directa les dificultats i les realitats de l’Opus Dei. A través dels seus testimonis denuncien l’abús psicològic, l’explotació, l’aïllament, el segrest, i les pressions de les quals van ser víctimes, i que van impulsar a deixar l’Opus dei, tal i com diu el títol d’aquesta sèrie documental.

Segons explica Mònica Terribas en diverses entrevistes, la idea d’aquest documental

va sorgir quan va rebre un correu electrònic d’una dona, Maria Roca, qui es va adreçar a ella dient que li volia explicar tot el que havia viscut dins de l’Opus Dei i la periodista va voler conèixer-la. Després d’escoltar el seu testimoni, el que li va explicar va ser tan impactant que va voler comprovar si generacions més joves havien viscut el mateix i si passava a diferents països. **Mentre duia a terme la seva investigació va comprovar que les experiències d’aquestes dones no eren casos aïllats, sinó que es repetien amb un mateix patró i esdevenien sistèmics.** Les tretze dones són molt diferents, però totes expliquen el mateix. A Navarra, a Irlanda,

Mònica Terribas

Dibuix (2020) d’en Siscu Garriga Molist, Sant Feliu de Codines (1950). Treballa de manera meticulosa, normalment ho fa a llapis o carbó. És autodidacte a Lliçà de Vall

da, a Catalunya, al Salvador o a Mèxic, totes expliquen idèntiques rutines, canten les mateixes cançons i utilitzen el mateix vocabulari.

Els testimonis narren les seves experiències de primera mà i els desafiaments i realitats que van viure a l'Opus Dei servint com a numeràries, numeràries auxiliars o agregades. "Em van obligar a treballar com a serventa, sense sou, durant anys", explica una. "T'embotiquen, t'enganyen, et coaccionen i et controlen", enumera una altra, són alguns dels testimonis que veiem a la cinta. Dones que expliquen haver-se sotmès a un tracte abusiu laboral, psicològic i espiritual que van decidir abandonar. **No hi ha numeraris auxiliars, només numeràries auxiliars.** Són les dones qui cuiden, cuinen, organitzen, etc. **Aquí és on es fa palès un biaix de gènere molt important.** Soledat, depressió i suïcidi són altres paraules que sorgeixen habitualment en els seus relats en aquesta docusèrie on també es recrea la vida d'aquestes dones a l'Opus a través de la interpretació de l'actriu Claudia Traisac, dirigida per Laura Sisteró.

A més a més dels testimonis en primera persona, el documental suma les veus, entre d'altres, del periodista d'investigació anglès Gareth Gore, autor d'*Opus* (Editorial Crítica); Antonia Cundy, periodista del *Financial Times*; John Paul Lennon, psicòleg especialitzat en abusos religiosos i sectes, i Sebastian Sal, l'advocat defensor d'*El cas de les 43*, exnumeràries auxiliars a l'Argentina. Tal com es mostra a la docusèrie, hi han xarxes de suport a qui hagi format part d'aquesta institució, especialment se'n poden trobar força a l'Amèrica Llatina.

En una entrevista recent a Rac1, Mònica Terribas s'ha pronunciat a causa de les recents crítiques que la institució que va carregar contra la docusèrie dient que "*les representava com a persones malvades en el seu documental*". Terribas ha explicat que a finals del passat mes de maig va escriure una carta certificada a la Prelatura perquè volia rebre una resposta de l'organització que provés que havien rebut la proposta. Ella volia tenir gravades les entrevistes amb els testimonis per poder mostrar als representants de l'Opus quines acusacions es feien i que així poguessin donar la seva versió amb tota la informació possible.

Afirma també que va donar quatre mesos a l'Opus perquè es possessin en contacte amb ella i accedissin a fer una entrevista a Roma, els va proposar signar un acord mutu per subministrar-los informació del documental a canvi de la seva confidencialitat, van decidir no fer-ho.

Sense cap mena de dubte, el treball de la Mònica té un plantejament del tot desafiant, ja que mostra les dinàmiques de l'elevadíssim control i abús sobre les dones i demostra els patrons sectaris i destructius de l'Opus Dei. **Els dos primers** capítols relaten el procés de captació i manipulació dins de l'Opus. **El tercer** és especialment intens i commovedor perquè ens relata com i què suposa trencar amb el segrest. **I el quart** episodi ens mostra el procés d'alliberament i retorn a la vida de les protagonistes. **Un dels millors treballs periodístics de Terribas per la seva capacitat d'incisió i repercusió.** ■

Dani Garcia Crespo
Cinèfil

El cinema català del 2024 s'ha endut un grapat de guardons als dos principals premis de cinema estatals: els Feroz, sovint comparats amb els Globus d'Or, i els Goya, coneguts com els Oscars espanyols. Per una vegada es posa d'acord el públic, la crítica i els acadèmics.

El 25 de gener, Pontevedra va ser l'escenari de la 12a gala dels Premis Feroz, organitzats per l'Asociación de Informadores Cinematográficos de España (AICE) des del 2014. Les dues categories més importants, millor pel·lícula dramàtica i millor comèdia van ser per a dues produccions catalanes, i en català: la inquietant **Salve Maria** (Mar Coll, 2024) i la fantàstica 'dramedy' (que és com diuen els americans a les comèdies dramàtiques) **Casa en flames** (Dani de la Orden, 2024) respectivament. Els Feroz a millors interpretacions protagonistes es van quedar també al principat: la gran **Emma Vilarasau** per **Casa en Flames** i **Eduard Fernández** per **Marco** (Aitor Arregi, Jon Garaño, 2024). La millor actriu secundària se'l va endur la **Clara Segura** per **El 47** (Marcel Barrena, 2024). El guió rodó d'**Eduard Sola** per **Casa en Flames** es va endur el de millor guió. Per tant, només es van escapar el de direcció: Pedro Almodóvar per **La habitación de al lado** i el d'actor secundari: Óscar de la Fuente per **La casa** (Álex Montoya, 2024). Destaquem també que ens els apartats televisius, els Fe-

roz també premiem les produccions per a la petita pantalla, **Oriol Pla** i **Nora Navas** van rebre premi per les seves interpretacions a la sèrie **Yo, adicto** i **Pol López** per la minisèrie **Nos vemos en otra vida**.

La 39a edició dels Premis Goya, celebrada a Granada el 8 de febrer de 2025, va ser històrica per l'empat en la categoria de millor pel·lícula: la catalana **El 47** i **La infiltrada** (Arantxa Echevarría, 2024). **Isaki Lacuesta** i **Pol Rodríguez** (ja van guanyar el Gaudí) van aixecar el de millor direcció per **Segundo premio**. En les categories d'interpretació, **Eduard Fernández** i **Clara Segura** van fer triplet (Gaudí, Feroz i Goya) per les seves actuacions a **Marco**, millor actor, i a **El 47** com a millor actriu secundària, respectivament. Incomprensiblement, per a qui escriu aquestes línies, Carolina Yuste per **La infiltrada** va 'robar-li' el Goya a **Emma Vilarasau**. **Eduard Sola** també va fer triplet pel seu llibret de **Casa en flames**. La impressionant interpretació de **Laura Weissmahr** a **Salve Maria** es va endur el de millor actriu revelació i el personatge de l'andalús Salva Reina va guanyar el Goya com a millor actor secundari per **El 47**.

Ha estat un any excepcional pel talent català, i esperem que, tot i les dificultats de tot tipus, aquest any serveixi per continuar apostant pel cinema fet aquí i en la nostra llengua. Llarga vida al cinema EN català! ■

Emma Vilarasau ha denunciat l'edatisme que impera al món del setè art.

Josep Maria Guinart
Professor de música

Com recordava l'editor de Celobert fa un parell de mesos, el 2025 La Vila (escola Joaquim Ruyra) fa 100 anys, La Banda del Col·legi Santa Maria 60, el grup de teatre El Mirall 40 i l'Institut Serrallarga 50.

I fa 50 anys que qualsevol nit pot sortir el sol. O sigui, el que deia Jaume Sisa (de qui parlàvem al número anterior de *Celobert*) el 1975 en el seu disc del mateix nom. Simultàniament Bob Dylan (ara d'actualitat per l'estrena dels seu biopic *Un perfecte desconegut*) publicava *Blood on the Tracks*, Queen *A night at the Opera*, Patti Smith *Horses*, Pink Floyd *Wish You Were Here*, Triana *El patio*, Cecilia *Un ramito de Violetas*, Lole y Manuel *Nuevo día*, Lluís Llach *Viatge a Ítaca* o la Companyia Elèctrica Dharma *Diumenge*, i va tenir lloc el primer Canet Rock, només per posar-ho en context.

Per commemorar aquest cinquantenari s'acaba de publicar una reedició limitada a 250 còpies del disc en vinil transparent, i Jaume Sisa, ja fa uns anys retirat, ha concedit algunes entrevistes. Diu, per exemple, que la cançó que dona títol a l'àlbum, i que ell no valorava gaire, va ser de les últimes a ser-hi inclosa. Alaba la producció de Rafel Moll i el valor afegit pels músics que hi van participar. Es pregunta perquè va tenir l'èxit

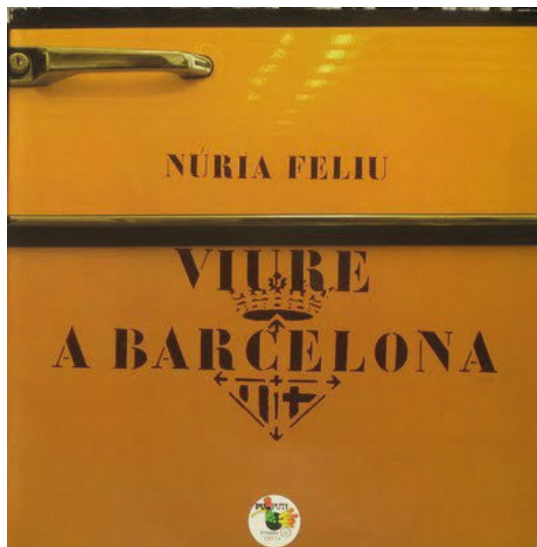
que va tenir (100.000 còpies venudes) després del fracàs del seu disc anterior (*Orgia*, 300 còpies). Opina que la millor cançó de l'àlbum és "Cançó de la Font del Gat" (i a mi m'encanta "El fill del mestre", afegeixo). Diu també que sempre ha estat en contra del pamflet, de la cançó protesta, de la cançó cívica... "Em sembla que és art inútil, que va dirigit a qui ja està convençut. L'art ha d'anar més enllà de la consigna, ha de fer-te volar." I afegeix que *Qualsevol nit pot sortir el sol* ja no és un disc seu, que el públic se l'ha fet seu i que el que a ell li agradaria és ser un dels personatges de la cançó, citant una frase de Gil de Biedma: "Jo creia que volia ser poeta, però en el fons volia ser poema". I insisteix en què després de cinquanta anys continua intentant recuperar la innocència que traspua el disc en aquest món tan difícil.

Mentre la busquem, podem continuar escoltant aquelles lletres no sé si galàctiques, però sí inspirades, surrealistes i úniques, tot esperant que el sol surti qualsevol nit d'aquestes. ■

Josep Maria Guinart
Professor de música

NÚRIA FELIU – VIURE A BARCELONA

(Zafiro, 1978)

Sens dubte *El 47* ha estat la pel·lícula del 2024. 18 nominacions als premis Gaudí, entre les quals a la millor música (Arnau Bataller) i 14 nominacions als Premis Goya, entre les quals també a la millor música i, a més, a la millor cançó, una preciositat titulada “El borde del mundo”, de Valeria Castro.

Però el film conté una altra cançó que potser passa més desapercebuda però té el seu interès. Es diu “Els nous barris” i la canta Núria Feliu.

I, és clar, la cançó no està feta per a la pel·lícula (Núria Feliu va morir el 2022). És una de les deu que hi ha al disc *Viure a Barcelona*, jo diria que una petita joia no només per les interpretacions de la Núria Feliu, sinó per les lletres de Guillem d’Efak (1930-1995), aquell interessant i oblidat (?) cantant, escriptor i activista mallorquí, amb músiques d’Antoni Parera Fons (Manacor, 1943), guanyador del Premio Nacional de Música 2016, que compta, a més, amb uns magnífics arranjaments musicals de Manuel Camp.

El disc comença amb una espècie de brillant fanfàrria de metalls que dona pas a un ritme “so Philadelphia” violins inclosos fins que entra la Feliu cantant “Mireu com va, mireu com ve”, que és el títol de la cançó, amb una lletra que descriu la vida al carrer de la Ciutat Comtal vist per algú que la contempla amb els ulls desperts. N’hi ha per sucra-hi pa. Hi surten aquells “obres que acaben de ser enviats a fer punyetes, [noies amb] cenyits blue-jeans a ballar a la discoteca. I els nois barbuts també hi van després d’abandonar la biblioteca. Rambles avall tot un estol de

bohemi i d’artistes. Els estudiants amb crits i veus de ‘llibertat!’ demanen l’Estatut d’Autonomia. La manifestació de feministes. Els cotxes estrangers plens de turistes. Els nuvis que han fet Pasqua abans del Ram...” Tot plegat un bon mosaic de Barcelona.

La Núria Feliu, com tothom sap, és la noia de Sants. Així la segona cançó és precisament “Cançó de Sants”. Una cançó molt més tranquil·la, dolça, melangiosa. “Com un esbart d’ocells van a escola els infants amb bufanda i abric i bufant-se les mans. De tornada, les mares passaran pel mercat, daran voltes i voltes perquè tot va molt car, molt car; avui molt més que ahir [“només” era 1978]. Roba estesa als terrats i coloms en el cel... al meu barri de Sants”.

A ritme de tango ve la tercera cançó dedicada a Montjuïc. Guillem d’Efak hi fa un repàs complet: jardí botànic, la Font del Gat, el funicular, el Poble Espanyol, el parc d’atraccions (ja inexistent), l’estadi olímpic, els museus... “Mireu si l’hi hem sabut treure el suc a Montjuïc!”

I una cançó amb aire de cuplet. Una cançó d’amor dubtós a ritme de swing: “Avui no puc dir que no”. “L’estimo, em té begut tot el cervell... Les Rambles em miren amb ulls de flors; però tampoc no sé si un poc m’estima...”

I una cançó que recorda Jacques Brel: “Orenetes de fusta”, dedicada a la Golondrina del port de Barcelona. “Orenetes de fusta amb un cor per motor. Orenetes de ferro, per cor, un acordió. Orenetes de ferro i de ferro és son cor. Orenetes de fusta i no poden al-

Núria Feliu

çar el vol". Amb un final de banda sonora de pel·lícula quan hi ha una posta de sol sobre la qual hi surt The End (rarament hi surt Fi). Ara una mica de jazz. "Sentència de vida". Un text potser més íntim. La cançó més original del disc. I la menys comercial. Una melodia que baixa per semitons i es va repetint, repetint, repetint... "Els ulls oberts i el cos dormit, sóc ajaguda sobre el llit; [...] Els nínxols blancs del cementiri em semblen pisos de deliri; i els pisos, nínxols sense ciri per a morts en vida. [...] Carrers i places de ciutat on tot el món va atrafegat sens no fer cas del seu veïnat ni de cap altre".

"Apa, anem-hi, amic, i ens prendrem dues copes en els carrers antics" recita (interpreta) Núria Feliu sobre un piano saltaire que obre la "Masurca del Barri Gòtic". Després canta "una pujada, una baixada, una plaçola inesperada. La pluja amiga, la pedra antiga..." que serà la tornada. I quan acaba torna el mateix tema del piano que posteriorment passa al violí i finalment a l'orquestra sencera amb un cop final a contratemps.

I aquí arriba "Els nous barris", la cançó que ha donat peu a aquest article. Tres estrofes amb la mateixa melodia. Després dues amb una melodia diferent i finalment una última amb la mateixa melodia de les tres primeres. O sigui, seria una estructura AAABBA

"D'això, encara que ho és, no se'n diu Barcelona. Aquí la gran ciutat ens mostra les vergonyes. Ens han substituït les barraques de llaunes per pisos verticals, per verticals barraques. [...] No han fet ni un jardí, no han pensat a fer escoles. I no han pensat a fer ni una claveguera, ni semàfors, ni llums. [...] Les parets que té el pis són tan primes, tan primes que sé quan els veïns prenen una aspirina. I si els sento tan bé, sé que ells també em senten. Al barri nou on visc les vides es barregen..."

Amb una certa sorna però té el to de denúncia que recorre soterradament (o no tant) quasi tot el disc.

Ara el piano és melancòlic. S'escau a "Al cafè del barri". "El fadrí del cafè espera que la gent se'n vagi... Un avi que el joc de morir poc a poc s'inventa. I una parella amb mans, amb llavis i amb la sang calenta... Joves cap al demà i vells cap a l'ahir". Un cafè de barri com qualsevol altre. Cançó trista. "Hores que van passant, maleint o somiant quimeres".

Però l'última cançó reanima qualsevol. Amb un ritme trepidant (i alguna cosa més) que em recorda "La gallineta" de Lluís Llach, una declaració d'amor a la Ciutat: "Estimo Barcelona".

Si el disc s'obria amb una mirada a la vida de Barcelona, la cançó que tanca el disc és un retrat total: "Ciutat de congressos, d'artistes burgesos [...] on les parets criden eslògans, mentides. [...] Ciutats dormitori, misèria i microbis, un cinyell de barris, fets amb els estalvis, fets amb les fatigues de tantes famílies. [...] Vells palaus que atrauen, pisos nous que cauen. Contractistes d'obres, missers i manobres. [...] la ciutat és un cau de gàngsters internacionals. [...] Els grans transatlàntics, avions que el cel creuen, vaixells que naveguen, camions que bramulen, cotxes que circulen, sirenes que udolen i coloms que volen. [...] Joves amb guitarres, putes amb macarres. [...] Estimo Barcelona. Si li veig defectes, això no hi fa res". I amb un arranjament orquestral fenomenal, inclosos canvis de to que fan créixer la cançó.

DiscMedi Blau el va reeditar l'any 1999 i a les plataformes digitals hi ha una remasterització del 2023.

CODA: Del 14 de febrer al 19 de maig del 2024 va tenir lloc al Palau Robert de Barcelona una exposició que repassava la història de Núria Feliu.

Com que no tothom la va poder veure, la Generalitat de Catalunya ha editat un llibre titulat *Núria Feliu Super Vedet*, signat per Òscar Dalmau, Fermí Puig i Julià Guillamon. Amb un format modern i atractiu repassa la increïble vida de la artista. I per als més joves, que només han tingut l'oportunitat de veure-la en els seus últims temps, permet descobrir la verdadera talla de "la Feliu". Perquè, com em va dir un dia, "de tot fa molt". I feia molt perquè la seva carrera ha estat llarga i desmesuradament variada. I com que feia molt ella va tenir temps de fer molt. ■

5. VESCOMTES DE CABRERA, EL GOVERN D'UN TERRITORI MEDIEVAL

Blanes - Font gòtica

Un poder necessita una base sobre la que construir-se i conservar-se. En el cas del Vescomtat de Cabrera aquesta base fou una eficaç organització del govern que incloïa una subdivisió en batllies, unitats administratives amb responsables al davant, d'un sistema legal i fiscal propi de l'edat mitjana, d'un concepte de la propietat i un sistema de notaries centralitzat que permetia administrar la transmissió de la propietat, successions i demés. Així mateix, comptava amb un sistema d'organització de la vida econòmica que incloïa la celebració de fires i mercats, la realització d'iniciatives de millora de l'activitat agrària, una orientació cap a nous territoris i noves pràctiques econòmiques adequades als temps i les necessitats.

De tota aquesta organització en queden testimonis. El primer, la vila d'Hostalric, creada i concebuda com a veritable capital que concentra els serveis que permetien aquest govern, una ciutat ubicada estratègicament sobre el camí reial (també anomenat camí ral) de Barcelona a Girona, una via

que ha connectat el Nord i el Sud des d'època romana fins a l'actualitat.

La primera menció de la vila d'Hostalric es remunta l'any 1106, on s'especifica que Guerau II, encara amb el títol de vescomte de Girona, jura fidelitat al comte de Barcelona i, entre altres disposicions, promet que mentre ell visqui, no aixecaria cap castell al lloc conegut per Hostalric. En aquest temps, la vila encara no exercia cap tipus de capitalitat administrativa, ja que en aquest moment la família Cabrera estava molt centrada en els territoris que també disposaven a ponent del principat, a terres urgellenques. No és fins l'any 1145 quan, sota Ponç II, es documenta l'existència d'un castell i, a més, amb un terme jurisdiccional adscrit. En aquest sentit, la vila adquirirà cada cop més rellevància quan a partir de Guerau V, una de les dues branques de la família Cabrera, destinaria tots els seus esforços a les seves terres del Cabrerès, la Selva i Osona que eren, en termes territorials, l'espai històric del vescomtat.

L'any 1242 el rei Jaume I atorgà a la vila d'Hostalric la llicència per celebrar mercat el dimarts de cada setmana. De la concessió del privilegi de celebració de mercat se'n conserva el pergami original, que fou escrit a València amb data 18 d'octubre de 1242. En aquest document es concedeix al vescomte Guerau de Cabrera la llicència de celebrar mercat a la vila senyorial anomenada Hostalric.

De fet, fou el vescomte Guerau V qui el 2 de gener de 1243 signa la carta de poblament d'Hostalric. La carta de poblament era una concessió de privilegis que tenia com a objectiu afavorir la creació d'un nucli de població estable. Hostalric es trobava en un indret privilegiat situat en plena xarxa de camins catalans medievals, cosa que feia de la vila un enclavament estratègic de primer ordre, tant des del punt de vista militar com també econòmic.

Tanmateix, a partir de l'any 1269 la vila disposava d'una notaria i una escripània pública que, a partir d'aleshores, molts d'aquests personatges s'aniran titulant "notaris públics d'Hostalric". Serà al llarg del segle XIII que poc a poc Hostalric es convertirà en la capital administrativa del vescomtat de Cabrera, acollint la notaria pública, l'escripània i la cort judicial, i on hi residiren el procurador general i el clavari. També acollia un hospital, diversos hostals i fins i tot una petita comunitat jueva.

Una altra de les dates rellevants per a la vila d'Hostalric és el 16 de juny de l'any 1327, quan la vescomtessa Marquesa atorgà als veïns de la vila el privilegi de tenir el seu propi règim municipal, que és conegut com la universitat d'Hostalric. Aquest privilegi significava tenir una personalitat jurídica que li dotava d'instruments per organitzar de forma més eficaç les contribucions fiscals i militars i que, de retruc, ampliaven les franquesses que gaudien els habitants des de la fundació de la vila per part de Guerau V. En aquesta situació Hostalric entrava al segle XIV, consolidant i augmentant aquesta posició preeminent en termes de capitalitat vescomtal, centralitzant bona part de l'alta administració i principal tribunal judicial del territori familiar Cabrera i, en alguns aspectes, fins pràcticament a l'abolició dels drets nobiliaris al segle XIX.

Des d'aquest punt us suggerirem descobrir els testimonis que han romàs d'aquesta acció organitzadora dels Cabrera i els seus agents, un veritable govern que assegurava l'eficàcia del Vescomtat com a unitat política i resseguir la seva acció en els espais del Vescomtat i els espais veïns, que com tota frontera, vivia les seves pròpies tensions. La seu de la batllia de n'Orri, els estanys de Sils que es volgueren dessecar per a optimitzar l'activitat agrària, el palau dels Cabrera i la Font Gòtica de Blanes, un veritable servei públic, són testimonis de l'acció organitzadora dels vescomtes que avui encara ens interpel·len.

Hostalric - Muralla

Els Països Catalans

Passat, present... futur?

#25

Les Guerres Carlines.

Aquest mes tractarem les dues primeres guerres carlines, en les quals els liberals i els conservadors carlins dirimiren quin havia de ser el model d'estat. Els **Països Catalans** foren un escenari molt important en les conteses, en les que s'estava configurant un estat espanyol clarament endarrerit respecte d'altres països europeus industrialitzats. Recordem que a la mort de Ferran VII, el succeeix la seva filla **Isabel II**, arran de la promulgació de la **Pragmàtica Sanció (1830)**, que abolia la llei sàlica i permetia a les dones assolir el tron. Malgrat això, hi havia nombrosos partidaris de **Carles Maria Isidre**, el germà del difunt rei, que encarnava un model més absolutista i tradicional. Sota el lema: "**Déu, Pàtria i Rei**" intentaren aturar als liberals i preservar els valors rurals a l'estat espanyol. Cal dir que Isabel II encara era una nena i, que per tant, assumiria el seu càrrec els regents, primer **Maria Cristina**, la seva mare, (1833-1840) i després, el general **Baldomero Espartero** (1840-1843).

LES GUERRES CARLINES ALS PAÏSOS CATALANS.

Les guerres carlines van ser un conjunt de conflictes bèl·lics que van sacsejar Espanya al segle XIX i que van tenir un fort impacte a Catalunya, el País Valencià i les Illes Balears. Aquestes guerres es van originar per la disputa dinàstica entre els partidaris de Carles Maria Isidre de Borbó (carlins), germà del difunt Ferran VII, que defensaven un model tradicionalista i foralista, i els liberals, que donaven suport a Isabel II i a les reformes inspirades en el liberalisme.

Entre els anys 1834 i 1844 es va decidir la batalla entre els dos principis d'organització de la societat, i el liberalisme s'endugué la victòria final i definitiva. El procés revolucionari es realitzà a través d'una guerra civil de gran violència, que arribà a tots els racons del país. L'enfrontament armat entre carlins i liberals acabà amb les resistències definitives de l'Antic Règim i refermà l'aliança d'un sector de la vella noblesa propietària amb la burgesia emergent. L'Església fou la gran perdedora del procés, ja que la venda de les seves propietats (les desamortitzacions de Mendizábal) serví per a finançar una part dels recursos militars contra el carlisme.

LA PRIMERA GUERRA CARLINA (1833-1840).

La primera guerra carlina va tenir una gran incidència a Catalunya, on va esdevenir un autèntic escenari de guerra de guerrilles. Figures com el general **Ramon Cabrera**, conegut com "**El Tigre del Maestrat**", van liderar la resistència car-

lina en territoris com les Terres de l'Ebre, el Maestrat i el nord del País Valencià. El seu coneixement del territori i el suport popular li van permetre resistir durant anys els embats liberals.

Immediatament després de la mort de Ferran VII, el 1833, van sorgir les primeres partides carlines per una extensa zona de la geografia espanyola. Com que els carlins no van comptar inicialment amb un exèrcit regular, van organitzar-se en escamots que actuaven seguint el mètode de les guerrilles. El focus més important de les partides carlines va situar-se a les zones muntanyoses de Navarra i del País Basc, als Pirineus catalans, el nord de Castelló, el Baix Aragó i les comarques catalanes de l'Ebre.

Enfront, la causa isabelina va comptar en un primer moment amb el suport d'una bona part de l'alta noblesa i dels funcionaris, així com d'un sector de la jerarquia eclesiàstica. Però davant la necessitat d'ampliar la seva base social per plantar cara al carlisme, la regent, Maria Cristina, es va veure obligada a buscar l'adhesió dels liberals, tot i que això l'allunyés dels seus primers suports. D'aquesta manera, i per comprometre la burgesia i els sectors populars de les ciutats en defensa de la seva causa, Maria Cristina va haver d'acceptar les demandes liberals que exigien la fi de l'absolutisme i l'Antic Règim.

A Catalunya, els carlins es van fer forts a zones de muntanya, especialment als Pirineus i a la Catalunya interior. Moltes poblacions rurals, descontentes amb les reformes liberals que desmantellaven les estructures forals i eclesiàstiques tradicionals, van donar suport a la causa carlina.

Les Illes Balears, tot i que van mantenir una relativa tranquil·litat durant la guerra, van ser un punt de suport logístic per als carlins, amb la presència de simpatitzants i recursos destinats a la lluita peninsular.

Al Principat, les primeres partides van organitzar-se a la zona de Prats de Lluçanès, però l'exèrcit lleial a la regent va sufocar la revolta. A poc a poc, les tropes carlines actuaven especialment al nord del Principat, a la zona muntanyenca de les províncies de Girona, Barcelona i Lleida, encara que des d'allà les partides es movien àmpliament pel territori. En canvi, no va aconseguir-se l'obertura d'un front estable a les comarques de Tarragona, on els carlins actuarien amb les partides del Maestrat i del Baix Aragó.

Però l'agitació carlina va anar estenent-se i, a partir de 1835, aprofitant el fet que el gros de l'exèrcit isabelí es concentrava a Navarra i el País Basc, van poder reorganitzar-se a Catalunya. Van aconseguir controlar una bona part de la Catalunya interior i de la muntanya tortosina, on van enllaçar amb les partides de Ramon Cabrera, un dels seus líders més destacats, que actua-

va a tota la zona del Maestrat i del Baix Aragó. Tot i la superioritat numèrica dels liberals, els carlins resistien al Principat. L'any 1838 semblava que el Carlisme estava en el seu punt àlgid.

Però, tot i els avenços militars, els carlins tenien un seriós problema de rivalitat dins del seu govern. Finalment, el 1839, el general **Maroto**, va acordar la signatura del **Conveni de Bergara** amb el general **Espartero**. L'acord establia el manteniment dels furs bascos i navarresos "*sin perjuicio de la unidad constitucional de la monarquía*", així com la integració de l'oficialitat carlina en l'exèrcit reial.

El gener de 1840, el pretendent Carles ordenava a Ramon Cabrera, el tigre del Maestrat, que es posés al capdavant de les tropes, però ja en quedava un reducte. Finalment, el 6 de juliol travessà la frontera amb el que quedava dels exèrcits carlins posant fi a la guerra a Catalunya.

EL GOVERN D'ESPARTERO I EL BOMBARDEIG DE BARCELONA

Després de la guerra, Espartero, convertit en regent d'Espanya, va adoptar una política centralitzadora i repressiva que va generar una forta oposició, sobretot a Catalunya i en especial a Barcelona. Un dels episodis més destacats d'aquest període va ser el **bombardeig de Barcelona** el 1842. Davant la revolta dels sectors progressistes i republicans a la ciutat, Espartero va ordenar un bombardeig des del castell de Montjuïc per sufocar la insurrecció. Més de 1000 projectils llançats en 10 hores, fet va provocar nombroses destrosses i víctimes i un fort rebuig cap al govern central, alimentant un profund sentiment anticentralista a Catalunya. El general va esgrimir aquella tristament cèlebre i catalanòfoba dita que resava que Barcelona havia de ser bombardejada cada 50 anys.

LA SEGONA GUERRA CARLINA (1846-1849)

També coneguda com la "**Guerra dels Matiners**", aquest conflicte va tenir especial incidència a Catalunya. El nom prové del fet que els carlins solien atacar de matinada, aprofitant la sorpresa. A diferència de la primera guerra, aquest aixecament no va tenir la mateixa intensitat ni suport a la resta de territoris valencians i balears.

Les causes de la segona insurrecció carlina cal buscar-les en el difícil ajustament de la societat catalana a les noves regles que suposava la consolidació de la propietat burgesa al camp i als efectes de la centralització administrativa dels moderats que implicava el retorn de la imposició de les **quintes** i la implantació dels **consums** que gravaven els productes d'alimentació popular.

La consolidació de les regles de la propietat burgesa al camp, a costa de la propietat comunal camperola, va suposar a tota Europa una causa de malestar i augment de la delinqüència pagesa. D'altra banda, la quinta era temuda a Catalunya per tota una sèrie de raons. L'amenaça que el fill pogués ser quintat portava a moltes famílies a un endeutament ruïnós per tal de redimir-lo o buscar-li un substitut.

Finalment, les causes immediates les trobem en la **crisi econòmica** dels anys 1846-1848, de base agrària i industrial,

que va deixar molta gent sense feina i abocada a la misèria, fet que facilitaria el reclutament de les partides carlines i dels grups de bandolers.. Això explica que la Guerra dels Matiners arrelés amb força a Catalunya i que, malgrat els esforços de l'exèrcit, la lluita es perllongués durant més de tres anys. La guerrilla no hagués pogut subsistir sense una certa complicitat de la població, i és que, a més del tradicional aixecament camperol, s'hi va unir la revolta dels sectors urbans a causa del malestar creat per la crisi econòmica.

La guerra va començar amb una acció de partides amb **Mossèn Tristany** encapçalant un grup que amb prou feines arribava als 300 homes. La seva acció més espectacular va ser l'entrada a Cervera on van saquejar els fons de les oficines públiques i van marxar cridant: "*Visca la Constitució i Carles VII!*". Així, els rebels feien costat a la candidatura al tron del segon pretendent carlí, **el comte de Montemolín**, el fill gran de Carles Maria Isidre, conegut entre els seus seguidors amb el nom de **Carles VI**.

La guerra rebrotava amb força mentre a Barcelona es formava un comitè revolucionari progressista que prometia l'abolició de quintes i consums i tot un seguit de reformes. La detenció a la frontera del pretendent carlí, la derrota militar, el cansament general per la llarga duració de la lluita i la represa econòmica que va produir-se durant 1849 van posar fi a la insurrecció.

Malgrat la seva relativa curta durada, la Segona Guerra Carlina va demostrar que el malestar per les reformes liberals i la centralització del poder encara era viu, especialment a les zones rurals. Tot i que el moviment carlista es va debilitar temporalment, aquest conflicte va mantenir viu el record i les estructures de resistència que es reactivarien en la tercera guerra carlina unes dècades més tard.

El model d'estat liberal s'acabaria imposant i la desaparició progressiva de les institucions tradicionals. Aquestes guerres van accentuar la divisió entre les zones urbanes, generalment liberals, i les rurals, fractura que repercutiria en la política, societat i cultura dels Països Catalans en les dècades posteriors. ■

Jaume Cabré. La musicalitat d'una prosa perdurable

Jaume Planas Perxachs
Escriptor

Tres grans noms de la literatura catalana contemporània han escrit ficcions on els seus personatges protagonistes, de manera premonitòria, acaben sucumbint davant el mal fet com els ha ocorregut als seus propis autors. L'alter ego d'en Vicenç Pagès Jordà al conte *Biografia d'Àngel Mauri* mor de càncer com l'enyorat escriptor figuerenc. Un dels "actors" principals del melodrama extravagant *Anna K* d'en Martí Rosselló (obra de culte publicada l'any 2000 i reeditada enguany) fineix per un atac de cor fulminant al mig del carrer de Premià de Mar com li va succeir al seu creador. Fa pocs dies que hem conegut la trista notícia que en **Jaume Cabré, Premi d'honor de les lletres catalanes**, ha revelat en un documental que pateix Alzheimer com el seu Adrià Ardèvol de la monumental *Jo confesso*, una novel·la catedralícia al meu humil parer, comparable al *Camí de sirga* d'en Moncada. En Jaume Cabré és un dels nostres grans escriptors en majúscules, algú que mereixeria el Nobel però malauradament el nostre país petit (mai millor dit) no és un estat i en aquestes "orquestracions" cal la feina d'un ministeri d'afers exteriors competent (preguntin sinó a l'espectre del nostre Àngel Guimerà, etern candidat durant més de quinze anys per l'acadèmia sueca).

Jaume Cabré i Fabré neix a Barcelona l'any 1947. Llicenciat en filologia catalana per la UB i catedràtic d'ensenyament mitjà. Exerceix la docència durant un bon grapat d'anys i a més d'escriptor, ha estat guionista de sèries de televisió i programes històrics formant tàndem amb un altre dels nostres grans homenots: en Joaquim Maria Puyal (agraït per tota la feina feta i per fer-me créixer en una mínima aparent normalitat al costat d'una heroica televisió autònoma). De la ploma d'en Jaume Cabré va néixer *La granja* dins el programa *La vida en un xip i Estació d'enllaç*. També va col·laborar en el mític *Vostè jutja*. Centrant-nos en la narrativa, en Jaume Cabré ha conreat els llibres de relats, debutant l'any 1974 amb *Faules del mal desar*, ha publicat assaigs literaris on medita sobre la seva obra més recent, ha escrit teatre, *Pluja seca* (2001), literatura infantil i juvenil però sobretot el gènere on s'ha sentit més còmode és en la novel·la, on destacaríem obres importants com *Fra Junoy o l'agonia dels sons* (1984), on s'adona que ha trobat la manera d'escriure que cercava, *Senyoria* (1991), *Les veus del Pamano* (2004) o l'abans esmentada *Jo confesso* (2011).

En una llarga i sucosa entrevista realitzada pel seu bon amic Cristòfol A. Trepal, doctor en Història Contemporània i llicenciat en Filologia romànica, a més de membre del combo jazzístic *La locomotora negra*, el protagonista d'aquest petit retrat literari confessa que "és en l'estil on pots trobar l'autèntica vida d'un escriptor" i que les seves novel·les són una veritable biografia oculta —raó per la qual ha decidit que mai

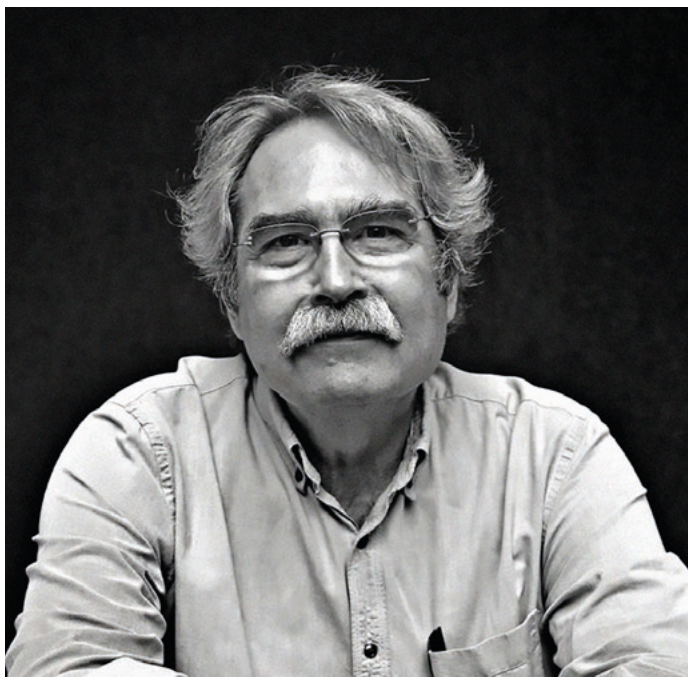
escriuria unes memòries encara que sigui lector d'aquest gènere — i tanmateix mai es podrà dir de cap personatge de les seves obres que sigui un fidel retrat del propi autor.

Quan finalitza una novel·la i abandona aquell món que ha construït: personatges, atmosferes, indrets, accions, amb què ha conviscut una bona colla d'anys mentre escrivia la peça, el nostre home pateix severs desmais. La sensació del buit sofert després d'allunyar-se d'aquella creació li passa factura, un bocí de la seva vida ha fugit. Sovint, recorda les etapes de la seva vida, rememorant l'obra en què treballava en aquell moment.

Totes les novel·les d'en Jaume Cabré estan dedicades a la seva dona, la Margarida, que segons ell ha tingut "un paper equilibrant, raonador i estabilitzador". "Formem un equip formidable".

A la pregunta incòmode de per què escriu, en Jaume Cabré contesta que no ho sap però que quan s'hi posa sempre hi ha una claríssima consciència d'estil que vol dir provar de fer literatura i afegeix que si escriu és perquè no pot no fer-ho. "Escriu perquè sinó rebento". Reflexionant sobre la creació conclou que "la plenitud que un sent quan és feliç provoca esterilitat creativa, en canvi quan sents un rau-rau a dins, vols fer algun projecte per esmenar la teva insatisfacció, per omplir-te".

Tot i abandonar la docència, sempre s'ha sentit professor. Li agrada transmetre coneixements, explicar el significat de les coses. És i serà sempre mestre. Les feines que desenvolupa després en el món audiovisual li aporten majors ingressos i la possibilitat de treballar en afers de tarannà creatiu a més de facilitar-li poder comprar el tresor més valuós: temps, per poder escriure. Per llegir. Pensar. Per poder interioritzar en solitud allò que traslladarà a les planes que compondrà.

dolenta) és ridícul amb el gruix d'obres de temàtiques variades com jardineria, salut, astrologia, esports... amb què es mercadejarà i mouran milers d'euros. Tornant al quid de la "problemàtica", la literatura catalana (bona, dolenta o regular) és la que s'escriu en la llengua pròpia d'aquesta nació, o sigui en català. Els que es queixen sempre són els mateixos: autors nascuts aquí que escriuen en llengua castellana (Marsé, Cercas, Mendoza *et al*) i que tenen un estat potent que els pot recolzar i promocionar, una Real Academia de la Lengua i l'Institut Cervantes que paguem entre tots i que ens hem regalat entre tots?, com la meravellosa Constitució del regim del 78. Ningú amb dos dits de front gosarà afirmar que en Tom Sharpe, veí en el seu moment de Llafranc, que escrivia en anglès, era una autor català, oi?

Reprent el fil, el nostre Jaume Cabré, independentista de pedra picada, ho ha tingut sempre clar: amb el paràsit enquistat, no anirem enlloc. A més del Premi d'Honor de les Lletres catalanes, en Jaume Cabré ha guanyat diversos guardons: dos cops el Bertrana, el Sant Jordi, el Crítica Serra d'or, el Creixells, etcètera, a més de rebre la Creu de Sant Jordi, el premi Trajectòria o el Lletra d'or entre d'altres.

Avui ens commou conèixer la dissortada notícia que afecta a un dels nostres tòtems vius de les lletres catalanes (l'altre seria sense cap mena de dubte en Quim Monzó), un melòman que toca el violí, canta i idolatra Bach i que si llegiu qualsevol paràgraf de la seva obra a poc a poc, descobrireu que la seva literatura és música. Mentre la seva consciència es va fonent com un terròs de sucre en un recipient (el pou profund de l'oblit), l'oïda, sempre sensible, perdura en estat d'alerta emocionant-se amb una peça tocada pel seu amic Jordi Savall.

Els grans artistes, creadors de mons, no marxen mai. En Vicenç, en Martí o en Jaume, han llegat a la humanitat unes ofrenes eternes universals (les literatures nacionals no existeixen). ■

Com afirma a l'entrevista publicada en format llibre per Dèria editors, "si no ets capaç de tenir vida interior no crec que puguis ser escriptor".

Un dels punts d'inflexió en la carrera d'en Jaume Cabré de cara a la internacionalització de la seva figura fora de Catalunya és la fira de Frankfurt de l'any 2007 on la cultura catalana és convidada. De fet, tres autors nostrats van tenir la sort de propulsar la seva obra traduint les seves novel·les a diferents llengües: la Maria Barbal, l'Albert Sánchez Piñol i el mateix Cabré. No vam poder desempallegar-nos de la polèmica, fictícia, de què era i què no era literatura catalana. Per començar, cal puntualitzar que en una fira d'aquestes característiques es compren i venen drets d'autors però el percentatge de llibres de narrativa (sigui bona o

Celobert

L'11 de març, al Teatre de Blanes, la doctora Marta Giral i Oms respondrà la pregunta 'Segur que el nostre greix corporal és un problema?'

La ponent és catedràtica i directora del Departament de Bioquímica i Biomedicina Molecular de la Facultat de Biologia de la Universitat de Barcelona, i també és codirectora del grup de recerca 'Metabolisme molecular i patologies associades' de l'Institut de Biomedicina de la Universitat de Barcelona.

Enganxats als llibres!

Llibreria Ça Trencada

C/Roig i Jalpí, 10,
17300 Blanes Tel. 972 35 51 67

Dibuixar per resistir
 Godall edicions
 Autora: Catherine Vuylsteke
 Pàgines: 184
 PVP: 24,50 €

“El cos d’una dona és una arma de guerra”

Celobert

Edicions Godall va presentar a La Setmana del llibre *Dibuixar per resistir*, de Catherine Vuylsteke, que explora l’obra gràfica de sis dones de països molt diferents.

Matilde Martínez, editora de Godall Edicions, va reunir dues figures molt adients per presentar *Dibuixar per resistir: Mercè Ibarz*, periodista, narradora i assagista amb una llarga trajectòria, i Raquel Riba, dibuixant, il·lustradora i ideòloga de l’aclamat personatge de còmic *Lola Vendetta*. Dues dones que porten gravada a la pell una coherent militància feminista i que l’editora va escollir amb el propòsit d’agrupar la lluita incansable, catalana i femenina, per a l’adquisició de drets i llibertats, i la veu (o mà) de l’experiència dibuixant, capaç de donar forma i un significat comunitari, a més de polític, als seus «ninots».

Dibuixar per resistir és un llibre únic, que versa sobre la vida i dibuixos de sis dones de diferents països del món, il·lustradores de còmic que, sovint, s’han jugat la vida per fer la seva obra. **Victoria Lomasko** (Rússia), de qui Godall ha publicat dos llibres imprescindibles, **Amany Al-Ali** (Síria), **Doaa el-Adl** (Egipte), **Rachita Taneja** (l’Índia), **Mar Maremoto** (Mèxic) i **Ann Telnaes** (els EUA), són dones de diferents edats i gustos, provinents de contextos culturals diversos, però totes unides per una mateixa pregunta, amb la qual Matilde Martínez encetava la conversa: «què significa dibuixar, jugant-s’hi la vida?». Fos la seva decisió o no, el camí artístic de totes elles, el seu afany per confeir històries, inventar dibuixos i articular a través de la vinyeta cert pensament crític les ha portat a la necessitat d’una vida contestatària; fruit de l’experiència en societats hostils, que presenten serioses adversitats per a l’emancipació efectiva de les dones. ■

ALBA LUPIÁÑEZ MATEU
 TEL. 618 832 782

LAd
 voca
 da.cat

www.ladvocada.cat
 alba@ladvocada.cat

**A la Selva,
665
nens i nenes van ser
víctimes de la violència
masclista i a Catalunya,
29.733**

Els fills i les filles de les dones que pateixen violència masclista també en reben les conseqüències. Es tracta de nens i de nenes **que viuen el terror de presenciar o de rebre directament agressions físiques i psicològiques en l'àmbit familiar.**

“S’ha d’acabar la falsa creença que els problemes dels infants se solucionen quan s’atenen les dones víctimes de violència masclista. Això no és així, necessiten un tractament diferent, com tampoc és veritat que afecti les famílies amb pocs recursos i d’immigrants”.

*Obrirem al maig!
Us esperem!*

Moments per gaudir el dia i la nit
www.calatreumal.com

CALA TREUMAL BLANES (GIRONA). TEL: 972 191 230 / INFO@CALATREUMAL.COM